

הכנסת העשרים

הצעת חוק הגנת הים (עיגון זכותו של הציבור באזורים הימיים של ישראל), התשע"ו-2015;

פרק א': מטרה ועקרונות

1. מטרת החוק מטרת החוק הינה להביא לניהול מיטבי וארוך טווח של הסביבה הימית בישראל, מתוך ראייה כוללת של הצורך לשמר את משאבי הטבע הגלומים בה, את המערכות האקולוגיות ואת המגוון הביולוגי, ובהתבסס על המידע המדעי הטוב ביותר ובהתאם לעיקרון הזהירות המונעת, למען הציבור ולמען הדורות הבאים ובהתחשב בצורכיהם.

2. עקרונות הבסיס של הגנת הסביבה הימית הוראות חוק זה ופעילויות בסביבה הימית מכוח חוק זה ומכוח כל דין אחר, יבוצעו בשים לב לעקרונות הבאים:

(א) הים ומימי החופים של המדינה הינם משאבים טבעיים ייחודיים ויקרי ערך, אשר המדינה מחזיקה בנאמנות עבור הציבור;

(ב) משאבי החוף והים של ישראל הינם חלק מהתרבות ומהמורשת של ישראל, והם חיוניים לביטחונה הסביבתי, הכלכלי והחברתי;

(ג) שימור משאבי הים של ישראל תלוי בקיומן וקיימותן של מערכות אקולוגיות בריאות, יצרניות ועמידות, ובהיערכות לקראת שינויים ותמורות שיחולו כתוצאה מתהליכי שינוי אקלים.

פרק ב': הגדרות

3. הגדרות "אמנת ברצלונה" – אמנת ברצלונה (הגנה על הסביבה הימית ואזורי החוף של הים התיכון) אשר נכנסה לתוקף בשנת 1978 כאמנה להגנה על הים התיכון מפני זיהום, חודשה בשנת 1995, נחתמה על ידי ישראל בשנת 1976 ואושרה על ידה בשנת 1978, ובשנת 2005 בגרסתה החדשה.

"האזור הכלכלי הבלעדי" – האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל כמשמעותו בסעיף 7;

"האזור הסמוך" – האזור הסמוך של מדינת ישראל כמשמעותו בסעיף 6;

"הערכת בסיס של מצב המערכת האקולוגית" – שם כולל לסך פעולות איסוף וניתוח המידע המתבצעות לשם יצירת תמונת מצב עדכנית של המערכת האקולוגית, המשמשת כבסיס מדעי לקבלת החלטות לניהול הסביבה הימית, כמפורט בחוק זה;

"הועדה לשמירת הסביבה החופית" – כמשמעותה בתוספת השנייה לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965¹ (להלן – חוק התכנון והבנייה);
"מוסדות להשכלה גבוהה" – כהגדרתם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958²;

"המועצה הארצית לתכנון ולבניה" – כמשמעותה בסעיף 2 לחוק התכנון והבנייה;

"מידע ימי" – כל מידע או נתון הנוגע לתחום הסביבה הימית ולהשפעה של האדם עליה, לרבות מידע אשר נאסף באמצעים דיגיטליים או אנלוגיים, בדרך של מדידות, תצפיות או הרצת מודלים, מידע גולמי, מידע מעובד, ולרבות סוגי המידע הבאים:

(1) נתונים פיסיקליים, כימיים, ביולוגיים וגיאולוגיים מהסביבה הימית לרבות הנתונים הבאים:

(א) רוחות, גלים וזרמים;

(ב) טמפרטורה, מליחות וערכי הגבה של מי הים;

(ג) מגוון ותפוצת המינים בגוף המים ובקרקעית הים;

(ד) מיפוי בתימטרי;

(ה) ריכוזי מזהמים ומתכות בעמודת המים, בסדימנט ובבעלי חיים ימיים;

(ו) נוטריאנטים, כלורופיל ומיקרואצות;

(2) נתונים כלכליים הכוללים, אך לא מוגבלים לנתונים הבאים:

(א) שלל דיג;

(ב) חקלאות ימית;

(ג) מקורות אנרגיה וזיכיונות לחיפוש והפקת גז או נפט;

(ד) תיירות, ספורט ונופש;

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.
² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

(ה) הערכות עלויות חיצוניות של שימושים ימיים ;

(ו) מידע על אתרי מורשת תרבותית ימית, עתיקות ואתרים ארכיאולוגיים ;

(3) מידע בדבר תאונות, תקלות ודליפות שאירעו בתחום מימי החופים של מדינת ישראל, המים הפנים, האזור הסמוך והאזור הכלכלי הבלעדי (או האזורים הימים כמשמעותם בפרק ג' לחוק זה) לרבות הנתונים הבאים :

(א) תאונות, תקלות ודליפות שאירעו במפעלים ;

(ב) תאונות, תקלות ודליפות בדרכי שינוע ;

(ג) מידע בנוגע למשמעות הסביבתית של התקלה ;

(ד) מידע בדבר דרך הטיפול בתקלה ;

"מייל ימי" – יחידת המייל הימי הבינלאומי (nautical mile) שאורכה 1,852 מטרים ;

"המים הפנימיים" – המים הפנימיים של מדינת ישראל, כמשמעותם בסעיף 5 ;

"מימי החופים" – מימי החופים של מדינת ישראל כמשמעותם בסעיף 4 ;

"קווי הבסיס" – הקווים הישרים הנמתחים בין הנקודות הגיאוגרפיות שעליהן החליטה הממשלה לפי סעיף 69 ;

"קרקע הים" – לרבות תת-קרקע הים ;

"רשות ציבורית" –

(1) הממשלה ומשרדי הממשלה, לרבות יחידותיהם ויחידות הסמך שלהם ;

(2) רשות מקומית ;

(3) חברה עירונית ;

(4) תאגיד שהוקם בחוק ;

(5) חברה ממשלתית וחברה-בת ממשלתית כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975³ ;

"רשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים" – כמשמעותה בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998⁴ (להלן – חוק גנים לאומיים) ;

³ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.
⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

"השר" – השר להגנת הסביבה ;

"תחום הסביבה הימית" – ממזרח, עד קצה גבול הסביבה החופית, כהגדרתה בחוק שמירת הסביבה החופית, וממערב, עד קצה גבול האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל ;

"תסקיר השפעה על הסביבה" או "תסקיר" – כהגדרתו בחוק התכנון והבנייה ובתקנות מכוחו.

פרק ג': האזורים הימיים

4. מימי החופים של מדינת ישראל הם :
- (1) רצועת הים התיכון ברוחב של 12 מיילים ימיים מקווי הבסיס, לרבות קרקע הים באותה רצועה והמרחב האווירי שמעליה ;
- (2) רצועת ים סוף הכוללת את רצועת הים שבין נקודת שפל המים הממוצע שבחוף לבין הגבול הימי שבין מדינת ישראל לירדן כפי שנקבע בהסכם בין שתי המדינות מיום כ"ו בטבת התשנ"ו (18 בינואר 1996) וכן את רצועת הים שמעבר לרצועה האמורה הנמצאת בקרבת מצרים שנקבעה על פי כללי המשפט הבין-לאומי, ולרבות קרקע הים ברצועת ים סוף האמורה והמרחב האווירי שמעליה.
5. המים הפנימיים של מדינת ישראל הם המים בשטח שמקווי הבסיס לכיוון היבשה, לרבות קרקע הים שמתחתיהם והמרחב האווירי שמעליהם.
6. האזור הסמוך של מדינת ישראל הוא רצועת הים התיכון שמעבר למימי החופים עד למרחק של 24 מיילים ימיים מקווי הבסיס.
7. (א) האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל הוא רצועת הים התיכון שמעבר למימי החופים עד למרחק של 200 מיילים ימיים מקווי הבסיס, לרבות קרקע הים באותה רצועה.
- (ב) חפף האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל כאמור בסעיף קטן (א) אזור כלכלי בלעדי של מדינה אחרת, ייקבע קצה תחום האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל בשטח החופף בין האזורים, בהסכם עם אותה מדינה, וכל עוד לא הושג הסכם כאמור – לפי כללי המשפט הבין-לאומי.
8. המדף היבשתי של מדינת ישראל הוא קרקע הים התיכון שמעבר למימי החופים עד למרחק של 200 מיילים מקווי הבסיס.

פרק ד': רשות הים, תפקידה וסמכויותיה

סימן א': רשות הים

9. הקמת רשות הים . מוקמת בזאת רשות הים (להלן – הרשות) שתהיה מופקדת על ניהול הסביבה הימית, כהגדרתה בחוק זה, ואשר תפעל בהתאם לסמכויותיה בתחום הסביבה הימית לפי הוראות חוק זה וכל דין אחר.
10. גוף מבוקר . הרשות היא גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]⁵.
11. תקציב הרשות . תקציב הרשות ייקבע בחוק התקציב בסעיף תקציבי נפרד כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985.⁶ הממונה על סעיף תקציב זה, לענין החוק האמור, יהיה מנהל הרשות.
12. עובדי הרשות . עובדי הרשות יהיו עובדי המדינה, והם יפעלו לפי הוראות מנהל הרשות ובפיקוחו.
13. תחום סמכותה של רשות הים . סמכותה של הרשות משתרעת על תחום הסביבה הימית כהגדרתה בחוק זה.
14. תפקידי הרשות . תפקידיה של הרשות הינם לנהל את מגוון השימושים בסביבה הימית ולקדם את ההגנה על המערכות האקולוגיות הימיות, ובכלל זה:
- (1) לייעץ לרשויות ציבוריות בנושאים שבתחום סמכותה ומקצועיותה;
  - (2) להכין תכנית מדיניות ימית לאומית, על פי הוראות חוק זה, ולעדכנה מעת לעת;
  - (3) לגבש ולפרסם הנחיות בדבר תנאים למתן היתרים, רישיונות אישורים ותעודות לכל מבנה, שימוש או פעולה באזורים הכפופים לתכנית הלאומית;
  - (4) להכין הערכת מצב כוללת של הסביבה הימית, על פי הוראות חוק זה, ולעדכנה מעת לעת;
  - (5) להכין תכנית ניטור לאומית לסביבה הימית, על פי הוראות חוק זה, ולעדכנה מעת לעת;

⁵ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.
⁶ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(6) לנהל את מרכז המידע הימי הלאומי שיוקם על פי הוראות חוק זה;

(7) לנהל את מינהלת האכיפה הימית שתוקם על פי הוראות חוק זה;

(8) להורות לוועדה המדעית (להלן – הועדה או הועדה המדעית), שתוקם על פי הוראות חוק זה, לתת את התייחסותה לנושאים מקצועיים שונים הקשורים בעבודת הועדה או במילוי סמכויותיה של הרשות;

(9) לאתר, בשיתוף פעולה עם הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים ועם הועדה המדעית, שטחים וערכי טבע לצורך הקמת שמורות ימיות;

(10) להכריז על אזורים ימיים מוגנים כמפורט בחוק זה ולפעול לשימורם והגנתם;

(11) חינוך והגברת המודעות בציבור ביחס לצורך בהגנה על הסביבה הימית.

15. סמכויות הרשות הרשות מוסמכת לעשות, בהתאם לכל דין, כל פעולה הדרושה למילוי תפקידיה המפורטים בסעיף 14 ואשר יש בה כדי לקדם את מטרות חוק זה, לרבות התקשרות עם גופים חיצוניים לצורך ביצוע תפקידיה, הסתייעות ביועצים חיצוניים בשכר, קבלת תרומות, עזבונות, מתנות ומענקים, וקבלת מילוות בכפוף לאישור השר ושר האוצר וכיוצא בזאת.

סימן ב': מועצת רשות הים

16. (א) לרשות תהיה מועצה (להלן – המועצה או מועצת הרשות), המורכבת מ-13 חברים כמפורט להלן:

(1) מנהל הרשות שמונה לפי סעיף 27, והוא יהיה יושב ראש המועצה;

(2) המנהל הכללי של המשרד להגנת הסביבה;

(3) המנהל הכללי של משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים;

(4) המנהל הכללי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר;

(5) המנהל הכללי של משרד הבריאות;

(6) המנהל הכללי של משרד התקשורת;

- (7) המנהל הכללי של משרד הביטחון ;
- (8) המנהל הכללי של רשות הטבע והגנים ;
- (9) מנהל מינהל התכנון במשרד הפנים ;
- (10) המנהל הכללי של רשות הספנות והנמלים במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים ;
- (11) נציג ציבור, בעל מומחיות רלוונטית בתחום הסביבה הימית, אשר ימונה על ידי השר לאחר שנועץ בשר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ;
- (12) שני נציגי ציבור אשר ימונו על ידי השר מתוך רשימת מועמדים שיגישו לשר הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה ; לענין זה, "הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה" – הגופים המפורטים בתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג-2002⁷ (להלן – חוק הייצוג).
- (13) נציג רשויות המקומיות שלהן שטח הכלול בתחום הסביבה הימית כהגדרתה בחוק זה אשר ימונה על ידי שר הפנים.

(ב) כל אחד מהמנויים בפסקאות (2) עד (10) בסעיף קטן (א) רשאי למנות נציג מטעמו שיהיה חבר מועצת הרשות במקומו.

17. פרסום ברשומות של חברי המועצה מינוי חברי המועצה יפורסם ברשומות.

18. נציגי הציבור במועצת רשות הים (א) נציגי הציבור יתמנו לתקופה של שלוש שנים, ואפשר לחזור ולמנותם.

(ב) נציג ציבור יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, בהתקיים אחד מאלה :

(1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר ;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, והשר החליט להעבירו מכהונתו בהודעה בכתב ;

(3) הורשע בעבירה שלדעת השר, בשל חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לכהן כחבר במועצת רשות הים ;

⁷ ס"ח התשס"ג, עמ' 118.

(4) השר קבע כי חדל להתקיים לגביו תנאי מתנאי הכשירות למינויו ;

(5) נתמנה כעובד המדינה ;

(6) השר קבע, בהתייעצות עם מועצת הרשות, כי הוא אינו ממלא את תפקידו כראוי.

איסור ניגוד עניינים 19. חבר המועצה שידוע לו כי הוא קשור או עשוי להיות קשור, במישרין או בעקיפין, בעצמו או על ידי בן משפחתו או על ידי תאגיד שהוא או בן משפחתו הם בעלי עניין בו, בעניין העומד לדיון במועצת רשות הים, יודיע על כך בכתב ליושב ראש המועצה מיד לאחר שנודע לו שהעניין עומד לדיון, ולא יהיה נוכח בדיוני המועצה באותו עניין, ולא ישתתף בהחלטה המתייחסת לעניין האמור או הקשורה עמו ; בסעיף קטן זה, "בן משפחה" ו"בעל עניין" – כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.⁸

20. תפקידי מועצת רשות הים תפקידי מועצת הרשות הם כמפורט בחוק זה ובכל דין אחר, ובין השאר :

(1) לאשר את תכנית המדיניות הימית הלאומית שתוכן על ידי הרשות ולהעבירה לאישור הממשלה ;

(2) לאשר מדיניות פרסום מידע אשר תגובש על ידי הועדה המדעית לפי הוראות חוק זה ;

(3) לייעץ לשר, ולכל השרים המיוצגים במועצה, בתחום סמכותם – בכל הנוגע לביצועו של חוק זה ;

(4) לייעץ למוסדות התכנון ולרשויות המקומיות, בתחום סמכותם – בכל הנוגע לביצועו של חוק זה ;

(5) לייעץ לרשות בעניינים שבתחום תפקידיה.

21. סדרי עבודתה של מועצת הרשות (א) מועצת הרשות תקיים ישיבה אחת לחודשיים, לפחות.

(ב) המניין החוקי בישיבת מועצת הרשות הוא חמישה חברים לפחות, וביניהם מנהל הרשות.

(ג) החלטות מועצת הרשות יתקבלו ברוב דעות של החברים הנוכחים המצביעים באותה ישיבה ; היו קולות חברי המועצה שקולים, יהא ליושב ראש המועצה קול מכריע.

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(ד) מועצת הרשות תקבע לעצמה את סדרי עבודתה ונוהלי דיוניה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

סימן ג': הועדה המדעית

הקמת הועדה המדעית 22. (א) לצד הרשות תקום ועדה מדעית, בת 12 חברים, כמפורט להלן:

(1) שלושה נציגי מוסדות להשכלה גבוהה בעלי התמחויות שונות בתחום הסביבה הימית ומובילים בתחום, שימונו על ידי השר בהתייעצות עם שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים; הועדה תבחר את יושב הראש מבין שלושת הנציגים הללו;

(2) ארבעת המדענים הראשיים של המשרד להגנת הסביבה, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים והרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים;

(3) מנהל המכון לחקר ימים ואגמים לישראל;

(4) מנהל המכון הגיאולוגי הישראלי;

(5) מנהל המרכז למיפוי ישראל;

(6) שני נציגים, בעלי מומחיות אקדמית רלוונטית בנושא הסביבה הימית, שימונו על ידי השר מתוך רשימת מועמדים שיגישו לו הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה בהתאם לחוק הייצוג.

(ב) כל אחד מהמנויים בפסקאות (2) עד (5) בסעיף קטן (א) רשאי למנות נציג מטעמו שיהיה חבר הועדה המדעית במקומו.

(ג) היו קולות חברי הועדה שקולים, יהא ליושב ראש הועדה קול מכריע.

(ד) הועדה תהא רשאית לצרף לדיוניה מומחים, על פי בקשת שלושה או יותר מחבריה, ולפי הנושא הנדון.

(ה) תקופת כהונתה של הועדה תהא חמש שנים, ואפשר לחזור ולמנותה לתקופות כהונה נוספות.

פרסום ברשומות של 23. מינוי חברי הועדה יפורסם ברשומות. חברי הועדה

24. מילוי מקומו של חבר הועדה שנעדר או נטול יכולת לפעול מחמת מחלה או מחמת סיבה אחרת, רשאי מי שמינה אותו למנות במקומו אדם אחר לאותה תקופה, ובלבד שממלא המקום יתמנה בדרך ובתנאים שנתמנה חבר המועצה שקדם לו.

(1) לבצע הערכת בסיס של מצב המערכת האקולוגית כמפורט בחוק זה (להלן – הערכת הבסיס), וכן לעדכנה מעת לעת על פי המידע העדכני הקיים ובהתאם להוראות חוק זה;

(2) להמליץ למנהל הרשות על פערי מידע שהשלמתם נדרשת כבסיס לקבלת החלטות בנוגע לניהול הסביבה הימית, וכן להמליץ על הדרכים להשלמת פערים אלה;

(3) לאשר תכנית ניטור לאומית למימי החופים ולאזור הכלכלי הבלעדי, כמפורט בחוק זה, וכן להורות על עדכונה מעת לעת על פי צרכים והתקדמות השיטות המדעיות, ולבחון את דו"חות הניטור השנתיים ולגבש על בסיסם המלצות לפעולה;

(4) לפקח ולהנחות מקצועית את פעילות מרכז המידע הימי הלאומי אשר יוקם על פי חוק זה;

(5) להמליץ לרשות על מדיניות פרסום והנגשת מידע ימי, כהגדרתו בחוק זה, אשר תחול על כלל הרשויות הציבוריות העוסקות באיסוף מידע מסוג זה במדינת ישראל, ובשים לב, בין השאר, למדיניות הנהוגה בעניין זה במדינות מפותחות בעולם;

(6) לקבוע מדדים לאיכות הסביבה הימית בהתאם לערכים מקבילים הנהוגים בקרב המדינות המפותחות בעולם ולהמלצות ולהנחיות שפרסמו ארגונים בין-לאומיים בעניין זה;

(7) למלא כל תפקיד אחר שיוטל עליה על פי חוק.

(ב) סמכויות הועדה המדעית לפי סעיף קטן (א) הינן סמכויות חובה.

(ג) לצורך ביצוע סמכויותיה לפי פסקאות (1), (3), (5) ו-(6), תמנה הועדה מבין חבריה ועדות משנה (להלן – ועדות המשנה), ורשאית היא למנות ועדות נוספות לעניינים מסוימים ולקבוע להן את סמכויותיהן ותפקידיהן.

(ד) הועדה רשאית למנות לצורך ביצוע סמכויותיה, בין בעצמה ובין באמצעות ועדות המשנה, יועצים מקצועיים שהינם בעלי מומחיות רלוונטית הנדרשת לעניין.

הוצאות 26. השר יתקין תקנות בנושא תגמול, החזר הוצאות ושכר לחברי הועדה המדעית שאינם עובדי מדינה.

סימן ד': מנהל רשות הים

- מנהל הרשות 27. (א) הממשלה, על פי הצעת השר, תמנה את מנהל רשות הים, לפי הכללים הנהוגים בשירות המדינה לגבי משרות שהמינוי להן מתבצע בהליך של ועדה לאיתור מועמדים.
- (ב) המנהל יהיה אחראי על ניהול השימושים והאינטרסים בסביבה הימית, בהתאם לתכנית המדיניות הימית הלאומית שתאשר הממשלה, ובכפוף להנחיות, להוראות ולכללים שקבעה מועצת הרשות.
- (ג) מנהל הרשות יהיה עובד המדינה; תקופת כהונתו של המנהל תהיה חמש שנים ואפשר לחזור ולמנותו לתקופת כהונה אחת נוספת, של שלוש שנים.
- כשירות 28. כשיר להתמנות כמנהל הרשות אזרח ישראלי ותושב ישראל שמתקיימים בו שניים אלה:
- (1) הוא בעל תואר אקדמי בתחום הרלוונטי לעיסוקה של הרשות, מאת מוסד מוכר, כמשמעותו בסעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958;⁹
- (2) הוא בעל ניסיון מצטבר של חמש שנים בתפקיד ניהולי בכיר, בין בתאגיד בעל היקף עסקים משמעותי, בין בתפקיד בכיר בשירות הציבורי ובין במלכ"ר כהגדרתו בסעיף 1 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975.¹⁰
- הפסקת כהונה 29. הממשלה לא תפסיק את כהונתו של מנהל הרשות אלא לאחר שנתנה לו הזדמנות לערור על החלטתה לפני ועדת השירות לפי סעיף 7 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959;¹¹ ועדת השירות תדון בערר לאחר קבלת חוות דעת מנציג שירות המדינה.
- ממלא מקום למנהל הרשות שהושעה 30. השעתה הממשלה את מנהל הרשות, תמנה לו, בדרך האמורה בסעיף 27, ממלא מקום שמתקיימים בו תנאי הכשירות הנדרשים לפי סעיף 28, לתקופה שלא תעלה על שנה אחת; לממלא המקום יהיו כל הסמכויות של מנהל הרשות לפי חוק זה ולפי כל דין אחר.

⁹ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.
¹⁰ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.
¹¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

31. לצורך ביצוע תפקידי הרשות, מורשה מנהל הרשות, יחד עם חשב הרשות, לייצג את הממשלה בעסקאות כאמור בסעיפים 4 ו-5 לחוק נכסי המדינה, תשי"א-1951,¹² למעט עסקאות במקרקעין, למטרת ביצוע הוראות חוק זה, ולחתום בשם המדינה על מסמכים הנוגעים לעסקאות כאמור.

פרק ה': מדיניות ותכנון הסביבה הימית

סימן א': הערכת בסיס של מצב המערכת האקולוגית

32. חובת ביצוע הערכת בסיס (א) בתוך שנה מיום התחילה, תאשר הועדה המדעית הערכת בסיס של מצב המערכת האקולוגית, אשר תיתן תמונה מפורטת ככל הניתן של מצב הסביבה הימית ותשמש כלי לקבלת החלטות בהתאם לכל דין (להלן – הערכת הבסיס או הערכת הבסיס הראשונה), ובה ייכללו, בין השאר, אלה:

(1) איסוף וריכוז מידע על הסביבה הימית, לרבות נתונים על מגוון ותפוצת מינים, נתונים ומדדים כימיים ופיסיקליים של מי הים, מאפיינים אוקיאנוגרפיים, ערכי בסיס לריכוזי מזהמים, מתכות ונוטריינטים, יצרנות ראשונית, תהליכי סדימנטציה ומיפוי קרקעית הים וכיוצא בזה;

(2) זיהוי תהליכים עיקריים ויחסי גומלין במערכת האקולוגית;

(3) הגדרת אזורים בעלי רגישות או חשיבות מיוחדת;

(4) אפיון שירותי המערכת האקולוגית, שווים והתנאים להמשך קיומם;

(5) תיאור השימושים הקיימים בסביבה הימית והחופית לרבות הערכה כלכלית-חברתית של שימושים אלה נכון למועד כתיבת הערכת הבסיס;

(6) זיהוי פערי המידע והדרכים להשלמתם בתוך 3 שנים מעת השלמת הערכת הבסיס הראשונה;

(7) כל עניין נוסף שדרוש לדעת הועדה המדעית לשם השלמת תמונת המצב של הסביבה הימית.

¹² ס"ח התשי"א, עמ' 52.

(ב) לפחות 3 חודשים טרם השלמת הערכת הבסיס, תפרסם הועדה את טיוטת הערכת הבסיס לעיון הגורמים המקצועיים העוסקים בתחום מקרב משרדי הממשלה והרשויות, וכן תעמידה באמצעים אלקטרוניים לעיון הציבור, ותקצוב פרק זמן של 60 יום לפחות להגשת הערות בכתב, אשר יישקלו טרם אישור הערכת הבסיס.

(ג) בתום 3 שנים ממועד השלמת הערכת הבסיס הראשונה, ובהתחשב בממצאים לפי סעיף קטן (6), הועדה המדעית תבחן את הצורך בעדכון הערכת הבסיס; לאחר פרק זמן זה, הועדה תעדכן את הערכת הבסיס מעת לעת על פי המידע העדכני הקיים, ולפחות אחת לחמש שנים.

(ד) השר רשאי לקבוע הוראות בעניין ביצוע הערכת הבסיס.

סימן ב': תכנית מדיניות ימית לאומית

חובת הכנת תכנית 33. (א) בתוך 18 חודשים מיום התחילה, תאשר הממשלה תכנית מדיניות ימית לאומית (להלן – התכנית הלאומית), שתוכן על ידי הרשות, לשם קידום מטרותיו של חוק זה, ובה ייכללו, בין השאר, אלה: לאומית

(1) מטרות כלליות בשימור הסביבה הימית והחופית בהתאם לצרכים הקיימים ומתוך ראייה ארוכת טווח;

(2) שיקולים סביבתיים, חברתיים וכלכליים שיש לשקול בעת הכנת תכנית המיתאר למרחב הים התיכון כאמור בסימן ג' לפרק זה;

(3) האינטרסים והשימושים השונים הקיימים והעתידיים בים וההשפעות הפוטנציאליות שלהם על הסביבה הימית והחופית, לרבות תרחישים וסכנות פוטנציאליים ותוכניות התמודדות עמן, תוך התייחסות לתכנית הלאומית למוכנות ותגובה לאירועי זיהום ים בשמן בהתאם לדרישות אמנת ברצלונה;

(4) מאפיינים לקביעת מיקום ולביצוע של השימושים השונים בסביבה הימית והחופית, לרבות מגבלות ותנאים היכן שהדבר נדרש;

(5) סקירת נושא האכיפה בתחום הסביבה הימית והגדרת יעדים לאומיים כלליים לעניין זה;

(6) מדדים לבדיקת עמידת התכנית במטרות וביעדים שיוגדרו לה.

(ב) הרשות תעדכן את התכנית מעת לעת על פי המידע המדעי העדכני והטוב ביותר, ולפחות אחת לחמש שנים; ככל שהתכנית תעבור שינוי מהותי או כזה הדורש היערכות תקציבית מחודשת ליישומה, היא תועבר פעם נוספת לאישור הממשלה.

שיתוף הציבור 34. (א) לפחות 3 חודשים טרם הגשת התכנית הלאומית לאישור המועצה, תפרסם הרשות את טיוטת התכנית לעיון הציבור באמצעים אלקטרוניים ובמשרדי הרשות בזמנים שייקבעו לצורך כך.

(ב) במסגרת פרק הזמן האמור בסעיף קטן (א), תקצוב הרשות פרק זמן של 60 יום לפחות להגשת הערות בכתב של הציבור לתכנית הלאומית; ההזמנה להגשת הערות תפורסם באמצעים אלקטרוניים ובשני עיתונים נפוצים לפחות.

(ג) במסגרת פרק הזמן האמור בסעיף קטן (א), תערוך הרשות לכל הפחות שני דיונים פומביים, בשני מחוזות שונים בארץ, במסגרתם תוצג התכנית הלאומית ויתאפשר לציבור להשמיע בעל פה את הערותיו לתכנית.

(ד) הרשות לא תעביר את התכנית הלאומית לאישור המועצה אלא לאחר שחלף המועד להגשת הערות לפי סעיף קטן (ב) ולאחר קיום הדיונים הפומביים לפי סעיף קטן (ג), ולאחר שדנה בהערות שהוגשו בכתב ובעל פה; הרשות רשאית לערוך שינויים בתכנית הלאומית בהתחשב בהערות שהוגשו לה, וכן רשאית היא שלא לדון בהערה שהוגשה לה אם מצאה כי יש בה חזרה על הערות שהוגשו קודם לכן, שהיא בלתי מנומקת או שהיא נראית על פניה טורדנית או קנטרנית.

סימן ג': תכנית מיתאר ארצית למרחב הים התיכון

חובת הכנת תכנית 35. (א) בתוך שנתיים מיום התחילה, תגיש המועצה הארצית לתכנון ולבניה לאישור הממשלה תכנית מיתאר ארצית כמשמעותה בסעיף 49 לחוק התכנון והבנייה, שתשתרע על שטח מימי החופים ועל שטח האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל (להלן – תכנית המיתאר הארצית).

(ב) תכנית המיתאר הארצית תתייחס, בין השאר, לנושאים אלה:

(1) השימושים המותרים בשטח תכנית המיתאר הארצית ומיקומיהם;

(2) מגבלות פיתוח בשטח תכנית המיתאר הארצית;

(3) חובות ניטור ופיקוח לשימושים שונים או חלקם בשטח תכנית המיתאר הארצית;

(4) הוראות בנוגע לתוכן תכניות מפורטות בתחום תכנית המיתאר הארצית והוצאת היתרים מכוחן, ואופן יישום חובת ביצוע תסקיר ביחס לשימושים שונים או חלקם בתחום הסביבה הימית;

(5) היחס בין תכנית המיתאר הארצית ובין תכניות קיימות בכל הרמות.

הוראות בדבר הכנת 36. תכנית המיתאר הארצית (א) עורכת תכנית המיתאר הארצית תהיה הועדה לשמירת הסביבה החופית (להלן – הולחוף).

(ב) המידע שייאסף ויסוכם במסגרת הערכת הבסיס והתכנית הלאומית שיוכנו מכוח חוק זה, ישמש בסיס להכנת תכנית המיתאר הארצית.

(ג) טרם אישור תכנית המיתאר הארצית, תפרסם הולחוף את טיוטת התכנית באתר האינטרנט של משרד הפנים, וכן תפרסם בשני עיתונים נפוצים הזמנה לציבור להגיש את הערותיו בכתב לתכנית בתוך 60 יום.

(ד) בעקבות קבלת ההערות כאמור בסעיף קטן (ג), תשקול הולחוף את הצורך בעריכת דיון פומבי לשמיעת הערות הציבור לתכנית המיתאר הארצית.

(ה) הולחוף תהא רשאית להתייעץ עם הועדה המדעית בכל עניין שתמצא לנכון הנוגע להכנת תכנית המיתאר הארצית.

(ו) לאחר שייערכו שינויים או עדכונים בהערכת הבסיס ובתכנית הלאומית שיוכנו ויאושרו לפי חוק זה, ובכל מקרה לא פחות מפעם בחמש שנים, תבחן הולחוף את הצורך בעריכת שינויים גם בתכנית המיתאר הארצית; השינויים ייערכו על פי הוראות סעיף זה.

(ז) על הכנת תכנית המיתאר הארצית כאמור יחולו הוראות חוק התכנון והבניה, ואולם במקרה של סתירה בין הוראותיו להוראות סימן זה, האמור בסימן זה יגבר.

פרק ו': מתן רישיונות והיתרים בסביבה הימית

הגדרות 37. בפרק זה –

"סקר אסטרטגי" – סקירת כלל השפעותיו הסביבתיות, הבריאותיות והחברתיות של פעילות מסוימת או סוגי פעילויות מסוימות, אשר בהתבסס עליה מגובשת מדיניות וכן מגובשות תכניות לפיתוח בר קיימא של פעילות זו;

"סקר סיכונים" – קביעת ערכו הכמותי, האיכותי או רמת השפעתו המזיקה לאדם או לסביבה של גורם סיכון, תוך התחשבות בהלימה לאמצעי הבקרה הקיימים והערכה האם הסיכון הוא קביל;

"סקר חלופות" – בחינת חלופות אחרות למיקום מבוקש, ובמידת הצורך לשימוש מבוקש, וההשלכות הסביבתיות שלהן, לרבות סקירת החלופה שלא לבצע את הפעולה המבוקשת, חלופות טכנולוגיות לפעולה המבוקשת וניתוח עלויות מול תועלות של כל אחת מהחלופות, לרבות עלויות ותועלות סביבתיות.

38. סמכות למתן הנחיות (א) הרשות תנחה את הרשויות הציבוריות, כמפורט בסעיף קטן (ב), אשר נותנות היתרים, רישיונות, אישורים או תעודות (להלן ביחד – היתרים) לכל מבנה, שימוש או פעולה באזורים הכפופים לתכנית הלאומית (להלן ביחד – שימושים) באשר לתנאים שעל הרשויות לכלול בהיתרים ככל שאלו נוגעים למימוש מטרות ועקרונות חוק זה, לרבות לעניין השפעותיהם על המערכת האקולוגית ועל שימושים אחרים, קיימים ועתידיים, בסביבה הימית.

(ב) הרשויות הציבוריות אשר נותנות היתרים לשימושים לפי החוקים והתקנות המנויים בתוספת הראשונה לחוק זה (להלן – הרשויות הציבוריות) יהיו כפופות להנחיות האמורות בסעיף קטן (א); ככל שקיימים שימושים נוספים בשטח התכנית הלאומית אשר לא נכללו בתוספת, תהא לרשות סמכות להנחות גם את הרשויות הנותנות היתרים לשימושים אלה.

(ג) הרשות מוסמכת לקבוע כי תנאי למתן היתר מסוים יהיה קבלת אישורה מראש, ואולם הוראה זו לא תחול על היתרי בניה בתחום תכנית המיתאר הארצית למרחב הים התיכון, לאחר אישורה.

39. שיקולים למתן הנחיות בעת מתן ההנחיות לרשויות, תפעל הרשות לפי מטרות ועקרונות חוק זה ותתייחס, בין היתר, לנושאים הבאים, לפי הצורך:

(א) צורך בביצוע סקר אסטרטגי או סקר סיכונים או סקר חלופות, כולם או חלקם, או כל בדיקה אחרת, טרם מתן היתר לשימוש;

(ב) כיצד ההיתר המבוקש עולה בקנה אחד עם הנהוג בקרב המדינות המפותחות בעולם;

(ג) צורך בייעול הליכי מתן רישיון לפעילות מסוימת או מסוג מסוים כמכלול;

(ד) הוראות בנוגע לסגירת מתקן או מבנה שהוקמו לצורך שימוש מסוים, הסרתו, סילוק זיהום שנותר בעקבות הפעלתו או הקמתו, הפסקת הפגיעה בסביבה הימית עם פקיעת ההיתר ונקיטת אמצעים לשיקומה במידת הצורך;

- (ה) חובות ניטור בהקשר לשימוש נשוא ההיתר ;
- (ו) הוראות בעניין שיתוף הציבור בהליך הוצאת ההיתר ;
- (ז) וכל נושא אחר שהרשות רואה לנכון להנחות לגביו לשם מימוש מטרותיו של חוק זה.
40. הנחיות בנושא תסקירי השפעה על הסביבה
 לרשות תהא סמכות להנחות את הרשויות הציבוריות לגבי ביצוע תסקירי השפעה על הסביבה, טרם מתן היתרים, בין אם תסקיר השפעה על הסביבה נדרש על פי הוראות הדין הקיים ובין אם תסקיר השפעה על הסביבה נדרש לעמדת הרשות לצורך מימוש מטרותיו של חוק זה.
41. המלצות להפעלת סמכויות
 לרשות תהא סמכות להמליץ לשרים הרלוונטיים הממונים על הרשויות הציבוריות, וכן לועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, על תיקוני חקיקה, התקנת תקנות ופרסום הוראות, ככל שאלה קשורים לשימושים הכפופים לחוק זה, לרבות בהתייחס לשיקולים כאמור בסעיף 39 לחוק זה.
42. חריגה מהנחיות הרשות
 במקרים חריגים בהם לא ניתן לעמוד בהנחיות הרשות כאמור בסעיפים 38 עד 40, מטעמים מיוחדים שיירשמו, תהא לרשות סמכות לקבוע נוהל חלופי להנחיה האמורה.
43. פרסום ההנחיות
 הנחיות הרשות יפורסמו באתר מרכז המידע הימי הלאומי, כמשמעותו בחוק זה.

פרק ז': מידע ימי

סימן א': מרכז מידע ימי לאומי

44. הקמת מרכז מידע ימי לאומי
 (א) יוקם מרכז מידע ימי לאומי (להלן – מרכז המידע) אשר יאגד מידע עדכני ואמין מהארץ ומרחבי העולם בתחום הסביבה הימית של ישראל, ויעמידו לרשות הציבור הרחב, הממשלה וחוקרים ממוסדות להשכלה גבוהה ;
- (ב) מרכז המידע יהיה כפוף לרשות, והנחייתו המקצועית תבוצע על ידי הועדה המדעית כאמור בסעיף 25(א)(4).
- (ג) מרכז המידע יגיש, אחת לשנה, דו"ח לועדה המדעית; הדין וחשבון יפורסם לעיון הציבור באתר מרכז המידע הימי הלאומי, כמשמעותו בחוק זה.
45. תחולת חוק חופש המידע
 רשות הים, לרבות מרכז המידע ושאר האורגנים של הרשות, מהווה רשות ציבורית כהגדרתה בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹³ (להלן – חוק חופש המידע).

¹³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

סמכויות מרכז המידע 46. (א) ואלו סמכויות מרכז המידע:

(1) ריכוז מידע ימי, כהגדרתו בחוק זה, הנאסף על ידי כלל הרשויות הציבוריות העוסקות בתחום, לרבות הסמכות לפנות לכל אחת מרשויות אלה ולדרוש קבלת מידע שלא פורסם, בהתאם למדיניות המידע שתיקבע על ידי המועצה;

(2) ביצוע בקרת איכות של המידע, לרבות על ידי ביצוע הפעולות הבאות:

(א) איסוף מטא-נתונים הכוללים פרטים על תוכן המידע שנאסף, מקור המידע, מקום וזמן איסוף המידע ושיטת האיסוף או הדיגום בה הושג המידע;

(ב) סיווג איכות ואמינות המידע על פי עמידה בתקנים בינלאומיים, אם אלה קיימים, או על פי השיטות המדעיות המקובלות בתחום;

(3) בניית פלטפורמה ממוחשבת להצגת המידע לציבור הרחב, לממשלה ולחוקרים ממוסדות להשכלה גבוהה, ותחזוקתה.

(ב) סמכויות מרכז המידע אינן ניתנות להאצלה או להעברה, אלא אם כן נקבע אחרת בחוק זה.

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לסדרי פעולתו של מרכז המידע.

סימן ב': פרסום מידע ימי

העמדת מידע ימי 47. (א) הוראות חוק חופש המידע יחולו על מידע ימי כהגדרתו בחוק זה, למעט לעיון הציבור החריגים המפורטים להלן.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יפרסם הממונה מידע המתקיים בו אחד מאלה:

(1) גילוי המידע עלול לפגוע בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה, בביטחון הציבור או בביטחונו או בשלומו של אדם, ושר הביטחון, שר החוץ או השר לביטחון פנים, לפי העניין, או מי שהוסמך לכך על ידו, אישר בחתימת ידו כי יש בגילוי פגיעה כאמור;

(2) המידע הינו סוד מסחרי ופרסומו עלול לפגוע פגיעה ממשית בערכו; השר יקבע נהלים לעניין סוד מסחרי לפי סעיף זה בשים לב, בין היתר, למידת הפגיעה הצפויה מגילוי המידע, לאפשרות להגיע למידע בדרכים אחרות ולאינטרס הציבורי שבגילוי.

48. (א) מידע ימי אשר נאסף, נוצר או הושג באמצעות מחקר, סקר או ניטור שמיומנו הגיע מתקציב המדינה, באופן מלא או חלקי, מחויב בפרסום במסגרת מרכז המידע, בכפוף לתנאים האמורים בסעיף 47 לעיל.

פרסום מידע
שנאסף במימון
המדינה

(ב) חובת פרסום המידע תהווה תנאי להתקשרות של המדינה בחוזים למימון פעולות מחקר, סקר או ניטור הנוגעים למידע ימי, וזאת בהתאם להמלצות הועדה המדעית, כפי שיאושרו על ידי השר.

(ג) חוקרי מוסדות להשכלה גבוהה בתחומים הרלוונטיים שעבודתם מומנה, באופן מלא או חלקי, על ידי המדינה, יהיו זכאים לחיסיון על הנתונים עד לפרסומם במסגרת כתב עת מדעי או עבודת מחקר בלבד (להלן – תקופת החיסיון); תקופת החיסיון תעמוד על פרק זמן של שנתיים ממועד סיום מימון המחקר, או יותר מטעמים מיוחדים שיירשמו, ולאחריה המידע יועמד לעיון הציבור לפי הוראות חוק זה.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), השר יקבע הוראות בדבר מקרים בהם בשל אינטרס סביבתי או ציבורי, הוראות סעיף קטן (ג) לא יחולו, כולן או חלקן, לרבות מקרים שבהם מידע שעדיין נתון תחת חיסיון יועבר לרשות רלוונטית לצורך ביצוע פעולה חיונית או נדרשת.

פרק ח': ניטור

49. (א) בתוך שנה מיום התחילה, הועדה המדעית תאשר תכנית ניטור לאומית (להלן – תכנית הניטור או התכנית) למימי החופים ולאזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל.

חובת הכנת תכנית
ניטור לאומית

(ב) תכנית הניטור תעודכן מעת לעת בהתאם להחלטתה של הועדה המדעית, ועל פי צרכים והתקדמות השיטות המדעיות.

50. (א) תכנית הניטור תתייחס, בין השאר, לצורך בהגשמת מטרות אלה:

מטרות ויעדים
בתכנית הניטור

(1) איתור מקורות זיהום של מימי החופים, הערכת תחומי השפעתם וחשיבותם היחסית;

(2) קביעת התפוצה של חומרים מזהמים ברחבי מימי החופים, זיהוי מגמות של שינויים לאורך זמן רב, לרבות שינויי אקלים, והתרעה על תופעות חריגות;

(3) יצירת בסיס להערכת פוטנציאל הסיכון לבריאות הציבור והנזקים האקולוגיים הצפויים כתוצאה מזיהום מימי החופים;

(4) יצירת בסיס להערכת הממצאים של תכניות ניטור מקומיות;

(5) מעקב אחר שינויים במגוון המינים ומצב בתי הגידול;

(6) הערכת מצב הבריאות של המערכת האקולוגית בהתאם לערכים הנהוגים בהסכמים בינלאומיים ובקרב המדינות המפותחות בעולם.

(7) הגדלת בסיס הידע המדעי הקיים בנוגע לאזור הכלכלי הבלעדי ביחס למצוין בסעיפים קטנים (1)-(6).

(ב) תכנית הניטור תקבע, בשים לב לאזורי היס השונים כהגדרתם בחוק זה, ערכים לניטור, בהתאם למטרות המנויות בסעיף קטן (א), לוחות זמנים לביצוע, שיטות עבודה, דרכי פיקוח ובקרה על יישום התכנית וכל עניין נוסף שהועדה המדעית רואה לנכון לקבוע לשם מימושה היעיל של תכנית זו.

הגוף המבצע 51. תכנית הניטור תבוצע על ידי המכון לחקר ימים ואגמים לישראל, אשר יהיה רשאי להסתייע לצורך כך בנתוני תכניות ניטור מקומיות ונקודתיות המבוצעות על ידי גורמים פרטיים או ממשלתיים בסביבה הימית.

תקציב 52. ההוצאות השנתיות של ביצוע תכנית הניטור ימומנו מתקבולי הקרן למניעת זיהום היס שהוקמה לפי פקודת מניעת זיהום מי-ים בשמן [נוסח חדש], התש"מ-1980¹⁴ בנוסף לתקציב ייעודי שיילקח מתוך תקציב הרשות הכלכלי כאמור בסעיף 11 לחוק זה.

הגשת דו"ח הניטור 53. תוצאות ביצוע תכנית הניטור במימי החופים יוגשו מדי שנה לועדה המדעית, ותוצאות ביצוע תכנית הניטור באזור הכלכלי הבלעדי יוגשו לכל הפחות אחת לחמש שנים; הועדה המדעית רשאית להורות על ביצוע תיקונים והשלמות נדרשים, ולקבוע המלצות לפעולה, בהתבסס על תוצאות הניטור, שיועברו למנהל הרשות ולשר.

תכניות ניטור 54. (א) אין באמור בפרק זה כדי לגרוע מחובות המוטלות לפי כל דין על כל בעל מקומיות היתר, רישיון, אישור או תעודה לכל מבנה, שימוש או פעולה בתחום הסביבה הימית לבצע ניטורים שחויב בהם.

¹⁴ ס"ח התש"ם, עמ' 630.

(ב) תוצאות ניטורים כאמור בסעיף קטן (א) יוגשו גם לוועדה המדעית אשר תהא מוסמכת לבחון אותם ולקבוע המלצות לפעולה שיועברו לשר.

פרק ט': שמירת ערכי טבע, תרבות ומורשת

הגדרות

55. בפרק זה –

"אזור ימי מוגן" – שטח בים התיכון שבו נשמרים חי, צומח, דומם או קרקע, שיש בהם עניין מדעי, חינוכי או ארכיאולוגי, מפני איסוף, פגיעה ושינויים בלתי רצויים במראם, בהרכבם הביולוגי או במהלך התפתחותם.
"אתרי מורשת תרבותית ימיים" – אתר עתיקות כמשמעותו בחוק העתיקות הנמצא בשטח הסביבה הימית כהגדרתה בחוק זה.
"ערך טבע מוגן" – כהגדרתו בחוק גנים לאומיים.
"רשות העתיקות" – כהגדרתה בחוק רשות העתיקות, התשמ"ט-1989.¹⁵
"שמורת טבע" – כהגדרתה בחוק גנים לאומיים.

יעדי הכרזה במימי החופים

56.

שר הפנים, בהתייעצות עם השר ועם הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים, ובהתאם לסמכותו על פי חוק גנים לאומיים, יפעל להכרזה על שמורות טבע בשטח מימי החופים של מדינת ישראל בים התיכון בהתאם ליעדים המקובלים בהסכמים בינלאומיים ובמדינות המפותחות בעולם, ובשיעור אשר לא יפחת מ-10% עד לשנת 2020.

הכרזה על שמורת טבע באזור הכלכלי הבלעדי

57.

(א) הרשות, בשיתוף עם הרשות לשמירת הטבע והגנים ועם הועדה המדעית, תאתר שטחים באזור הכלכלי הבלעדי המתאימים להכרזה כשמורות טבע.

הוראות חוק גנים לאומיים והתקנות לפיו, לרבות הוראות בדבר הכרזה, תכנון, הקמה, ניהול, תחזוקה, הפעלה וטיפול שמורות טבע, יחולו על שמורת טבע שאותרה והוכרזה לפי חוק זה, בשינויים המחויבים לעניין.

58.

(א) בסמכות השר, בהתייעצות עם הרשות ועם הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים, להכריז על ערך טבע באזור הכלכלי הבלעדי, שלדעתו יש ערך בשמירתו או יש סכנה להכחדתו, כעל ערך טבע מוגן, בין בכל שטח הסביבה הימית ובין באזור פלוני או במקום פלוני; הכרזה על ערך טבע מוגן תפורסם ברשומות.

¹⁵ ס"ח התשמ"ט, עמ' 88.

(ב) הוראות חוק גנים לאומיים והתקנות לפיו יחולו על ערך טבע מוגן שאותר והוכרז לפי חוק זה, בשינויים המחויבים לעניין.

(ג) הכריז השר לפי הסמכות המסורה לו בסעיף 33 לחוק גנים לאומיים על ערך טבע מוגן במימי החופים, וכל עוד לא צוין אחרת בהכרזתו, תחול ההגנה על אותו ערך טבע בכל שטח הסביבה הימית, כהגדרתה בחוק זה.

הכרזה על אזור ימי 59. מוגן (א) הרשות, בהתייעצות עם הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים הלאומיים ו/או עם רשות העתיקות (לפי העניין) ועם הועדה המדעית, רשאית להכריז על שטח באזור מימי החופים ובאזור הכלכלי הבלעדי כאזור ימי מוגן.

(ב) לא תכריז הרשות על אזור ימי מוגן לפי סעיף קטן (א) אלא אם כן מתקיימים התנאים האלה:

(1) ההכרזה תואמת את התכנית הלאומית ואת תכנית המיתאר הארצית למרחב הים התיכון;

(2) אם טרם אושרו התכניות כאמור בפסקה (1), או אחת מהן, כאמור בסעיף קטן (א), ניתנה הזדמנות למשרדי הפנים, התחבורה והבטיחות בדרכים והתשתיות הלאומיות האנרגיה והמים, הזדמנות לחוות דעתם בדבר התאמתו של השטח לשמש כאזור ימי מוגן, ובלבד שחוות הדעת הוגשו תוך 60 ימים מיום שהובא לידיעת המשרדים הכוונה להכריז כאמור.

(ג) הכרזה על שטח כאזור ימי מוגן טעונה פרסום ברשומות.

(ד) אזור ימי מוגן שהוכרז לפי חוק זה, יראו אותו כשמורת טבע לעניין חוק גנים לאומיים, והוראות החוק האמור והתקנות לפיו החלות לענין שמורת טבע יחולו לגביו, בשינויים המחויבים, לרבות הוראות סעיף 30(ד) וההוראות לעניין עונשין, פיקוח ואכיפה שבחוק האמור ולמעט סעיפים 22 עד 29, 30(א) עד (ג), 31, 32, 36ב, ו-55(ב) לחוק האמור.

(ה) נוסף על האמור בסעיף קטן (ד) לעיל, לא יבוצעו בשטח אזור ימי מוגן שהוכרז לפי חוק זה, פעולות מזיקות או בעלות פוטנציאל מזיק, אלא אם המבקש לבצען הוכיח לרשות כי אין בהן כדי לפגוע באזור המוגן או בערכי הטבע המצויים בו, או, במידה שאינו יכול להוכיח כאמור, מתקיימים כל אלה:

(1) הוכח לרשות כי אין אמצעי אחר להשיג את מטרות הפעולה המבוקשת שפגיעתו פחותה;

(2) הרשות מצאה כי התועלת לאינטרס הציבורי מביצוע הפעולה גובר על הנזק הצפוי לסביבה;

(3) הוכח לשביעות רצון הרשות כי יינקטו אמצעים לשיפור מצב הסביבה, לכל הפחות במידה השווה למידת הפגיעה בשל הפעולה המבוקשת, ולרבות באמצעות שיפוי כספי, והכל בהתאם להוראותיה;

(4) הרשות הבטיחה כי יהיו בידיה האמצעים הנדרשים לשם שיקום או תיקון כל פגיעה שתיגרם לאזור הימי המוגן כתוצאה מפעילות המבקש, וזאת בין באמצעות הפקדת ערבות ובין באמצעות ביטוח, אגרות חוב, כתב אשראי וכיוצא בזאת, והכל בשיעורים ובתנאים שייקבעו על ידי הרשות בהתאם לסוג הפעולה המבוקשת;

(ו) האיסורים וההגבלות החלים לעניין אזור ימי מוגן לפי הוראות סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) לא יחולו על צבא ההגנה לישראל או על שלוחה אחרת של מערכת הביטחון ששר הביטחון או ראש הממשלה אישר אותה לעניין זה.

(ז) חל חוק העתיקות, התשל"ח-1978¹⁶ על שטח שהוכרז כאזור ימי מוגן, תעשה כל פעולה לפי החוק האמור בהתייעצות בין הרשות לבין רשות העתיקות כמשמעותה בחוק רשות העתיקות.

(ח) מנהל הרשות רשאי לבטל או לשנות הכרזה על אזור ימי מוגן; ביטול או שינוי כאמור טעונים פרסום ברשומות.

(א) נעשתה פעולה בשטח אזור ימי מוגן שהוכרז לפי חוק זה, בין בהיתר על פי כל דין ובין שלא בהיתר, אשר פגעה באזור המוגן או באחד מערכי הטבע המוגנים בתחומו, באחריות הגורם הפוגע לפעול להחזרת המצב לקדמותו ככל שהדבר ניתן.

(ב) לא פעל הגורם הפוגע לתיקון הפגיעה, רשאית הרשות לפעול במקומו ולחייבו בכפל הוצאותיה.

יצירת רצף הגנתי 61. בעת בחינת האתרים המתאימים להכרזה כשמורת טבע או כאזור ימי מוגן (להלן בסעיף זה – האזורים המוגנים), הגופים המנויים בסעיפים 56, 57(א) ו-59(א) ישקלו, בין היתר, את הצורך ביצירת רצף של אזורים מוגנים, בין אם רצף של שמורות טבע, של אזורים ימיים מוגנים או של שמורות ואזורים ימיים מוגנים, אם יש בו כדי:

(א) לתרום לשיפור או לשימור הסביבה הימית;

(ב) לייצג את מאפייני הסביבה הימית בישראל;

(ג) להגן מהותית על ערכי טבע אחרים, אשר לשם הגנה עליהם נדרשת הכרזה על מספר אזורים מוגנים צמודים.

¹⁶ ס"ח התשל"ח, עמ' 76.

פרק י': מינהלת אכיפה ימית

62. (א) הרשות תקים מינהלת אכיפה ימית (להלן – המינהלת או מינהלת אכיפה); המינהלת תהיה בת 13 חברים ואלה הם:

(1) נציג רשות הים, שימנה מנהל הרשות, והוא יהיה יושב הראש, וכן רשאי הוא לבחור, באישור המינהלת, ממלא מקום קבוע מבין חברי המינהלת;

(2) נציג שימנה השר להגנת הסביבה מבין עובדי משרדו;

(3) נציג שתמנה הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים מבין עובדי הרשות;

(4) נציג שימנה שר החקלאות ופיתוח הכפר מבין עובדי משרדו;

(5) נציג שתמנה משטרת ישראל;

(6) שלושה נציגי רשויות מקומיות, שלהן שטח הכלול בתחום הסביבה הימית כהגדרתה בחוק זה, שימנה שר הפנים אחת ל-5 שנים וסמוך ככל הניתן לאחר מועד עריכת הבחירות לרשויות המקומיות;

(7) נציג שתמנה רשות הספנות והנמלים במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים מבין עובדי הרשות;

(8) נציג שימנה שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים מבין עובדי משרדו;

(9) נציג שתמנה היחידה הארצית לפיקוח על הבנייה במשרד הפנים מבין עובדי היחידה;

(10) נציג שתמנה רשות העתיקות מבין עובדי הרשות;

(11) נציג שימנה שר הביטחון מבין עובדי משרדו.

(ב) הגורמים המפורטים בסעיף קטן (א) אשר ימונו למינהלת, יהיו בעלי ניסיון ומומחיות בתחומי האכיפה הימית שבסמכות הגוף אותו הם מייצגים.

(ג) מינוי חברי המינהלת יפורסם ברשומות.

(ד) חבר המינהלת שנבצר ממנו למלא את תפקידו תקופה מסוימת משום שהוא נעדר או נטול יכולת לפעול מחמת מחלה או מחמת סיבה אחרת, רשאי מי שמינה אותו למנות במקומו אדם אחר לאותה תקופה, ובלבד שממלא המקום יתמנה בדרך ובתנאים שנתמנה חבר המינהלת שקדם לו.

63. סמכויות מינהלת האכיפה (א) סמכותה של המינהלת משתרעת על תחום הסביבה הימית בעניינים הנוגעים לקיום הוראות חוק זה ולמימוש מטרותיו.

(ב) ביחס לתחום האמור בסעיף קטן (א), בסמכותה של המינהלת:

(1) להנחות את הגופים החברים במינהלת, אשר להם סמכות אכיפה בתחום הסביבה הימית, וכן את הגופים הממונים על אכיפת החיקוקים המנויים בתוספת הראשונה לחוק, בכל הנוגע לאופן, מועד ודרך הפעלת סמכויות האכיפה המסורות להם;

(2) להקים ועדות משנה לצורך ביצוע תפקידיה המפורטים בסעיף 64 ולקבוע את סדרי עבודתן;

(3) להורות לכל אחד מהגופים החברים במינהלת למסור לה מידע אודות פעולות אכיפה שביצע בתחום הסביבה הימית;

(4) להמליץ לממשלה על צרכים בתחום האכיפה הימית, לרבות לעניין תוספת תקני כוח אדם, תוספת משאבים, תוספת תקציב וכיוצא בזאת;

(5) לקיים פעולות הכשרה הנחוצות לפי שיקול דעתה של המינהלת.

64. תפקידי מינהלת האכיפה תפקידיה של מינהלת האכיפה הם:

(1) קביעת יעדים וסדרי עדיפויות למשימות אכיפה בתחום הסביבה הימית, בהתאם לסמכויות החוקיות המוענקות לעניין זה לגופים החברים במינהלת בחוקים המנויים בתוספת הראשונה ועל פי כל דין.

(2) מעקב אחר ביצוע פעולות אכיפה ימית של הגופים החברים במינהלת ועמידה ביעדים שייקבעו כאמור בפסקה (1).

(3) יצירת תיאום וקידום שיתופי פעולה בין הגופים החברים במינהלת לטובת ביצוע פעולות אכיפה, לרבות באמצעות הקצאה הדדית של סמכויות ומשאבי אכיפה.

65. סדרי עבודתה של מינהלת האכיפה (א) מינהלת האכיפה תתכנס אחת לשלושה חודשים, לפחות, ואחת לשנה יציגו הגופים החברים במינהלת בפניה דין וחשבון אודות פעולות האכיפה שביצעו בתחום הסביבה הימית, בהתאם לסמכויות החוקיות הנתונות להם; הדין וחשבון שיימסר על ידי הגופים החברים יפורסם באתר מרכז המידע הימי הלאומי, כמשמעותו בחוק זה.

(ב) המניין החוקי של ישיבות מינהלת האכיפה הוא שבעה חברים, ובהם היושב ראש, ובהעדרו – ממלא מקומו.

(ג) החלטות מינהלת האכיפה יתקבלו ברוב דעות של המשתתפים בהצבעה; היו הדעות שקולות, תכריע דעת יושב הראש, ובהעדרו – ממלא מקומו.

(ד) החלטות מינהלת האכיפה יפורסמו באתר מרכז המידע הימי הלאומי, כמשמעותו בחוק זה.

(ה) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), תתכנס מינהלת האכיפה, אם דרש זאת שלישי מחברי המינהלת ותדון בנושאים שנדרשה לדון בהם.

(ו) מינהלת האכיפה, וכן ועדות המשנה שבסמכותה להקים, רשאיות להזמין לדיוניהן גם מי שאינו חבר בהן.

(ז) מינהלת האכיפה תקבע לעצמה את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

66. דו"ח שנתי (א) מינהלת האכיפה תמסור, אחת לשנה, דין וחשבון לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת על ביצוע תפקידיה לפי חוק זה; הדין וחשבון יפורסם לעיון הציבור באתר מרכז המידע הימי הלאומי, כמשמעותו בחוק זה.

(ב) במסגרת הדין וחשבון שתמסור המינהלת כאמור בסעיף קטן (א), היא רשאית להמליץ על צרכים, המלצות לשינויי חקיקה ועוד, ככל שאלו עולים מעבודתה השוטפת.

67. השר רשאי להתקין תקנות להסדרת פעילותה של המינהלת.

תקנות

פרק י"א: הוראות שונות

68. חובת דיווח אחת לשנה, ימסור מנהל הרשות דיווח לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת על מילוי חובותיה של הרשות לפי חוק זה.

חובת דיווח

69. הממשלה תקבע בהחלטתה את הנקודות הגיאוגרפיות בקו החוף או בסמוך אליו שישמשו לצורך קביעת קווי הבסיס שמהם נמדדים האזורים הימיים, ורשאית היא להודיע בהחלטתה על קצה תחום האזורים הימיים, כולם או חלקם.

קביעת הנקודות הגיאוגרפיות והודעה על קצה תחום האזורים הימיים

70. (א) אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהזכויות ומהסמכויות של מדינת ישראל בשטחי הים מכוח המשפט הבין-לאומי.

שמירת המשפט הבין-לאומי

(ב) קיימת סתירה בין הוראה מההוראות לפי חוק זה לבין הוראה מהוראות אמנה בין-לאומית שמדינת ישראל אישרה או נוהגת על פיה – תחול הוראת אותה אמנה.

- שינוי התוספת .71 השר רשאי לשנות בצו את התוספת הראשונה.
- ביצוע ותקנות .72 השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.

פרק י"ב: תיקונים עקיפים

- תיקון חוק התכנון .73 בתוספת השנייה לחוק התכנון והבנייה, בסעיף 3 – והבנייה – מס' 103

(1) אחרי פסקה (14) יבוא:

"(15) נציג שימנה מנהל רשות הים כמשמעותה בחוק הגנת הים (עיגון זכותו של הציבור באזורים הימיים של ישראל), התשע"ו-2015."

(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) היו קולות חברי הועדה שקולים, יהא ליושב ראש הועדה קול מכריע."

- תיקון חוק שמירת .74 בחוק שמירת הסביבה החופית, בסעיף 2, בהגדרה "סביבה חופית" – הסביבה החופית – מס' 7

(1) המילים "או מקו החוף של ים סוף" עד המילים "מימי החופין" יימחקו ובמקומם יבוא: "עד קצה האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הים (עיגון זכותו של הציבור באזורים הימיים של ישראל), התשע"ו-2015, ולעניין ים סוף מקו החוף לכיוון הים עד סוף מימי החופין".

תיקון חוק העתיקות- מס' 5	75.	בחוק העתיקות, בסעיף 2 (א) –
	(1)	אחרי המילה "בישראל" יבוא: "לרבות באזורים הימיים כמשמעותם בסעיפים 4-8 לחוק הגנת הים (עיגון זכותו של הציבור באזורים הימיים של ישראל), התשע"ו-2015".
תיקון חוק רשות העתיקות- מס' 6	76.	בחוק רשות העתיקות, בסעיף 5-

(1) בסעיף 5 (א), אחרי המילה "בישראל" יבוא: "לרבות באזורים הימיים כמשמעותם בסעיפים 4-8 לחוק הגנת הים (עיגון זכותו של הציבור באזורים הימיים של ישראל), התשע"ו-2015".

(2) בסעיף 5 (ג) המילה "או" תמחק ולאחר המילים "שמורת טבע" יתווספו המילים "אזור ימי מוגן"; לאחר המילים "בתיאום עם הרשות" יתווספו המילים "ורשות הים כמשמעותה בסעיף 9 לחוק הגנת הים (עיגון זכותו של הציבור באזורים הימיים של ישראל), התשע"ו-2015".

פרק י"ג: תחילה והוראות מעבר

תחילה	77.	בכפוף להוראות סעיפים 32, 33, 35 ו-49, תחילתו של חוק זה חצי שנה מיום פרסומו.
הוראת מעבר	78.	עד למועד כניסתו של חוק זה והתכניות מכוחו לתוקף, הרשויות הציבוריות הפועלות בסביבה הימית יעשו כן בהתאם לרוח חוק זה ועקרונותיו.

תוספת ראשונה

(סעיפים 38, 63, 64)

1. חוק מניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים, תשמ"ח-1988¹⁷ והתקנות לפיו;
3. חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), תשמ"ג-1983¹⁸ והתקנות לפיו;
4. פקודת הדיג 1937¹⁹ והתקנות לפיה;
5. פקודת הנמלים [נוסח חדש], תשל"א-1971²⁰ והתקנות לפיה;

¹⁷ ס"ח התשמ"ח, עמ' 118.

¹⁸ ס"ח התשמ"ג, עמ' 110.

¹⁹ ע"ר 667, תוס' 1, עמ' (ע) 137, (א) 157.

²⁰ דיני מדינת ישראל נוסח חדש 20, עמ' 443.

6. חוק ספנות חופית (היתר לכלי שיט זר), תשס"ו-2005²¹ והתקנות לפיו;
7. חוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965²² והתקנות לפיו;
8. חוק שמירת הסביבה החופית, תשס"ד-2004²³;
9. חוק הנפט, תשי"ב-1952²⁴ והתקנות לפיו;
10. חוק משק הגז הטבעי²⁵, תשס"ב-2002;
11. חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח-1998²⁶ והתקנות לפיו;
12. חוק להגנת חיית הבר, תשט"ו-1955²⁷ והתקנות לפיו;
13. חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968²⁸, התקנות והצווים לפיו;
14. חוק החומרים המסוכנים, תשנ"ג-1993²⁹ והתקנות לפיו;
15. חוק התקשורת (בזק ושידורים), תשמ"ב-1982³⁰ והתקנות לפיו;
16. פקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], תשל"ט-1979³¹;
17. חוק רשות התעופה האזרחית, תשס"ה-2005³²;

דברי הסבר

כללי

הסביבה הימית הינה מערכת אקולוגית מורכבת וייחודית המהווה גם מקור חשוב למשאבים חיוניים למין האנושי. כיום, ישנם לחצים הולכים וגדלים על הסביבה הימית בדמות קידוחי נפט וגז, הקמת מתקני התפלה, הקמת תשתיות שונות כגון מתקני אנרגיה מתחדשת וכבלי תקשורת, וכן הלאה. התחרות העצומה על שטח ומשאבים והלחצים השונים, טומנים בחובם סכנות רבות לסביבה הטבעית ולמרקם האקולוגי הרגיש. הסכנות משמעותיות אף יותר ביס התיכון, ובמיוחד באגנו המזרחי, המהווה בורג מרכזי בתנועת הסחר העולמי ושינוע דלקים, אך מאידך שטחו קטן ביותר וכמעט סגור לחלוטין, דבר אשר משפיע על יכולת התחדשותו והתמודדותו עם זיהומים. אסון עברונה, המחיש את הסכנה האמיתית גם

²¹ ס"ח התשס"ו, עמ' 11.
²² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.
²³ ס"ח התשס"ד, עמ' 540.
²⁴ ס"ח התשי"ב, עמ' 322.
²⁵ ס"ח התשס"ב, עמ' 55.
²⁶ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.
²⁷ ס"ח התשט"ו, עמ' 10.
²⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.
²⁹ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.
³⁰ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.
³¹ דיני מדינת ישראל נוסח חדש 32, עמ' 625.
³² ס"ח התשס"ה, עמ' 130.

לזיהום הים האדום, ומטרת הצעת חוק זו הינה לתת כלים להתנהלות סביבתית ראויה אשר תוכל לצמצם ואף למנוע פגיעה עתידית בים האדום ובים התיכון.

המערכת השלטונית והחקיקתית הקיימת ביחס לסביבה הימית הינה ארכאית, מפוזרת, מסורבלת וחסרה ביותר. אין מספיק מידע נגיש בנוגע למצב הים ובנוגע להשפעות הסביבתיות של שימושים שונים, כמו גם בנוגע לסיכונים, תאונות, תקלות ודליפות בסביבה הימית, טרם התרחשות תקלה ולאחריה, ולא נעשים ניתוח של המקרים והסקת מסקנות לאורך זמן. ישנם משרדי ממשלה שונים וגופים שלטוניים רבים שעוסקים בנושא, באופן שיוצר ריב-סמכויות משתק בנושאים מסוימים לצד נושאים אחרים שכלל אינם מטופלים, הפעילות השלטונית מתבצעת מכוח דברי חקיקה מפוזרים ונקודתיים המאופיינים בהסתכלות צרה על כל תחום בנפרד, וכן הלאה. מערכת זו אינה מציעה מענה מספק לניהול הסביבה הימית באופן שיאפשר מחד התמודדות עם הלחצים השונים ומאידך יגן על המערכת האקולוגית הימית ועל האפשרות של הדורות הבאים ליהנות מהסביבה הימית כמשאב סביבתי, כלכלי וחברתי-תרבותי.

הפתרון המוצע בחוק זה הינו הקמת רשות ים עצמאית שתנהל באופן כולל, מתואם וארוך-טווח את כלל השימושים והאינטרסים בסביבה הימית, תוך התבססות על מדיניות ארוכת טווח כוללת ומסודרת ומידע מדעי מלא וזמין למקבלי ההחלטות ולציבור, איזון בין המגזרים השונים ובין צרכי ההווה והעתיד, טיפול בהשפעות הסביבתיות המצטברות של הפעילויות ושיתוף הציבור הרחב בהליך קבלת ההחלטות.

פרק א': מטרת ועקרונות. סעיפים 1-2.

סעיף 1 הצרכים והלחצים השונים המופעלים על הסביבה הימית, אשר עומדים אל מול הרצון לשמור על מערכת אקולוגית ימית בריאה ויציבה, מצריכים מערכת מתאימה לניהול השימושים השונים בצורה מקיימת ומאוזנת, המבטיחה לדור הנוכחי ולדורות הבאים מענה לצרכים האנושיים בד בבד עם שמירה על בריאות ויציבות המערכת האקולוגית. הניהול של משאבי הים צריך להיות מונחה על ידי עקרונות של קיימות, בריאות המערכות האקולוגיות, עיקרון הזהירות המונעת, הכרה בקשרי הגומלין בין היבשה והים, החלטות המתבססות על מידע מדעי איכותי והבנה משופרת של המערכות האקולוגיות בים ובחוף, ושיתוף הציבור בקבלת החלטות.

כל העקרונות האמורים לעיל מהווים את הבסיס לגישה המנחה כיום את ניהול השימושים הימיים במרבית מדינות המערב – היא גישת ה-**Eco-System Based Management (ESB)**. גישה זו, העומדת גם בבסיס הוראות חוק זה ולאורה יש לקוראן, היא גישה צופה פני-עתיד שמטרתה לשמר את כלל השירותים שהמערכת האקולוגית מציעה לאדם (דיג, התפלה, אנרגיה, ספנות, פנאי ונופש ועוד) על מנת שניתן יהיה ליהנות מהם לאורך דורות. הגישה מנהלת את כלל השימושים השונים ולוקחת בחשבון את המידע המדעי הטוב ביותר, המאפשר לקבל החלטות מדיניות בנוגע להמשך פיתוחו של שימוש זה או אחר, וכן היא מתחשבת בהשפעות המצטברות של כלל השימושים, כך שניתן לדעת מהו הנזק הפוטנציאלי הכולל כתוצאה מהשימוש האנושי במשאבי הים. הגישה הזו אומצה במדינות רבות בעולם, לרבות האיחוד האירופי ומדינות שונות החברות בו כגון אנגליה, נורבגיה ועוד, וכן בארה"ב, שם אומצה הגישה הן ברמה הפדראלית והן על ידי מדינות שונות דוגמת מסצ'וסטס וקליפורניה.

סעיף 2

סעיף זה מפרט את עקרונות הבסיס לאורם יש לבצע את הוראות חוק זה, וכן את הוראות כלל הדינים בספר החוקים הנוגעים לביצוע פעולות ושימושים בסביבה הימית, וזאת לשם יצירת ראייה אחידה של דרך הניהול של סביבה זו.

העיקרון הראשון קובע למעשה כי הים הינו משאב טבע ציבורי "טהור", ששייך לציבור בכללותו – בניגוד למשאב הקרקע שחלקים נרחבים ממנו הם, על פי רוב, קניינו של אדם או גורם אחר. על כן, המדינה למעשה מחזיקה ופועלת בים כנאמן הציבור – קרי, בראש ובראשונה למען רווחת הציבור, ותוך שמירה על יכולתו של הים לספק את צרכי הדור הנוכחי וגם את צרכי הדורות הבאים, וכן תוך מתן נגישות לציבור לקיים פעילויות פנאי, נופש, חינוך, מדע ועוד.

העיקרון השני מכיר בחשיבות של הים כחלק מהתרבות והמורשת של ישראל, למן הקמתה, ובחשיבותו לקיומה של ישראל, בעיקר עקב מצבה הגיאוגרפית אשר הופך אותה לתלויה ביבוא ויצוא של חומרי גלם, מזון וסחורות דרך הים. הים מספק לישראל כ-40% ממי השתייה שלה באמצעות מתקני התפלה; הדיג והחקלאות הימית משמשים כמקור למוצרי מזון טריים ולתעסוקה; מאגרי הגז, שהינם מקורות האנרגיה העתידיים של המדינה, ממוקמים בלב ים; הים והחופים מהווים מוקד משיכה לתיירות פנים וחוץ בישראל כל ימות השנה; וכן הלאה. כל השימושים הסביבתיים, החברתיים והכלכליים הללו מדגישים את חשיבות ניהולו של השטח באופן מושכל ומתוך ראייה משולבת אשר תאפשר לשמר אותו ואת משאביו לאורך שנים.

העיקרון השלישי מעגן היבט נוסף של גישת ה-EBM, לפיו שימור היכולת של הדור הקיים ושל דורות העתיד ליהנות ממשאבי הים ולעשות בהם שימוש מושכל לצרכיהם, תלוי בשמירה על קיומן, תפקודן ובריאותן של המערכות האקולוגיות הימיות ומניעת ניצול יתר של הסביבה הימית. ההתחממות הגלובלית, שמצויה במרכז תשומת הלב הבינלאומית בשנים האחרונות, הינה בעלת השפעה דרמטית על הימים והאוקיינוסים, בין היתר בשל עליית מפלס פני הים, עלייה בטמפרטורת מי הים וכן עלייה בחומציות הים שעשויה להשפיע על מינים רבים. סכנות אלו צריכות להילקח בחשבון על ידי מדינת ישראל בבואה לנהל את השימושים השונים בסביבה הימית שלה, ולהתחשב בהשפעות שיש לפעילותה גם על המישור הבינלאומי.

פרק ב': הגדרות. סעיף 3.

סעיף זה מגדיר את האזורים הימיים השונים וכן מונחים שגורים נוספים בתחום ניהול הסביבה הימית, אשר היו עד עתה בתחום האפור וניתנו לפרשנויות שונות.

פרק ג': האזורים הימיים. סעיפים 4-8.

פרק זה מגדיר את האזורים השונים הכלולים בתחום הסביבה הימית, בהתבסס, בין היתר, על אמנת הים משנת 1982 (The United Nations Convention on the Law of the Sea), שישראל אמנם לא חתמה עליה, אך היא מקבלת את הוראותיה כמנהג בהתאם לכללי המשפט הבינלאומי.

סעיף 4

בשל מאפייניה הגיאוגרפיים, מורכבים מימיה הטריטוריאליים של מדינת ישראל משטחי ים בים התיכון ומשטחי ים בים סוף. על כן, מוצע לקבוע כי "מימי החופים של מדינת ישראל" הינם מונח מסגרת לשטחים אלה גם יחד. המונח "מימי החופים" הוא המונח העברי המקובל למים טריטוריאליים (Territorial Sea) והוא נהוג במדינת ישראל עוד משנותיה המוקדמות. על כן, מוצע לשמר מונח זה גם במסגרת החוק המוצע.

אמנת הים קובעת כי מימיה הטריטוריאליים של מדינת החוף (territorial waters) הינם רצועת הים שמשתרעת עד למרחק של 12 מייל ימי מקווי הבסיס שלאורך חופיה (סעיף 3 לאמנה). מוצע לקלוט הגדרה זו בהקשר של מימיה הטריטוריאליים של מדינת ישראל בים התיכון ולהעמיד את רוחב רצועת הים שתיחשב למימי החופים של מדינת ישראל על המרחק המרבי של 12 מייל כאמור באמנת הים. ההגדרה מתייחסת גם למימי החופים של ישראל בים סוף. נוכח מאפייניו הגיאוגרפיים, שטח מימיה הטריטוריאליים של מדינת ישראל בים סוף נקבע בהסכם עם מדינת ירדן. מוצע לשקף את הוראות הסכם זה ואת הגבולות שנקבעו בו לגבי מימיה הטריטוריאליים של מדינת ישראל אל הגדרת מימי החופים של מדינת ישראל בים סוף. אשר למקטע מימי החופים במפרץ אילת שנמצא בסמוך למצרים – מדינת ישראל תיחמה אזור זה באופן חד צדדי ובהתאם לכללי המשפט הבינלאומי. מוצע, אם כן, לשקף בחוק את הפרקטיקה בהקשר זה.

סעיף 5

מוצע לקלוט אל החוק המוצע את הגדרתם של מים פנימיים (internal waters) באמנת הים (סעיף 8) כך שהן יכללו את כל שטחי הים שבצד הפונה ליבשה של קווי הבסיס, כהגדרתם בחוק זה.

סעיף 6

מוצע כי האזור הסמוך של מדינת ישראל יהא רצועת הים שמעבר למימי החופים של מדינת ישראל בים התיכון, המשתרעת עד למרחק של 24 מייל ימי מקווי הבסיס. בהקשר זה, מאמץ הסעיף המוצע את הוראת סעיף 33 לאמנת הים הדנה בדרך קביעתו של האזור הסמוך (Contiguous Zone).

סעיף 7

המינוח "אזור כלכלי בלעדי" (Exclusive Economic Zone) לקוח מאמנת הים והחוק המוצע מוסיף ומבסס את הגדרותיו על מינוח זה. הסעיף מאמץ את הוראת סעיף 57 לאמנת הים העוסקת בקביעת רוחב האזור הכלכלי הבלעדי.

החוק המוצע מכיר בכך שעשויה להתקיים חפיפה בין האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל בהתאם לאופן קביעתו המפורט בסעיף קטן (א), ובין אזורים שמדינות אחרות הסמוכות למדינת ישראל מכירות בהם כ"אזורים כלכליים בלעדיים". על כן, ובהשראת סעיף 74 לאמנת הים, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי הגבול של האזור הכלכלי הבלעדי בתחום החופף אזור דומה של מדינה אחרת ייקבע בהסכם. יצוין כי למדינת ישראל יש הסכם רלוונטי אחד בהקשר זה – הוא ההסכם שנחתם ביום 17 בדצמבר 2010 בנושא חלוקת האזור הכלכלי הבלעדי בין ישראל לקפריסין. כמו כן, מוצע לקבוע כי כל עוד לא הושג הסכם כאמור בסעיף קטן (ב), קצה תחום האזור הכלכלי הבלעדי בתחום החופף ייקבע על פי כללי

המשפט הבינלאומי, בהתאם לפרקטיקה המקובלת בהקשר זה.

סעיף 8 הסעיף מאמץ את הוראת סעיף 76 לאמנת הים העוסקת בקביעת רוחב המדף היבשתי (Continental Shelf) שבו יש למדינת חוף זכות ריבונית בלעדית למחקר ומיצוי משאבי טבע.

פרק ד': רשות הים, תפקידה וסמכויותיה

סימן א': רשות הים. סעיפים 9-15.

סעיף 9 כאמור, כיום סמכויות הניהול, הפיקוח והאכיפה בסביבה הימית והחופית מפוזרות בין מספר רב של גורמים שלטוניים, וביניהם: המשרד לתשתיות לאומיות, אנרגיה ומים, המשרד להגנת הסביבה, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים ורשות הספנות והנמלים בתוכו, משרד הפנים ומינהל התכנון בתוכו, משרד הביטחון, משרד הבריאות, רשות הטבע והגנים, חברות ממשלתיות דוגמת חברת נמלי ישראל ועוד.

היעדר ראייה כוללת של צורכי המערכת ושל הדרכים לניהולה, להסדרתה ולפיקוח עליה, הנובע מפיזור הסמכויות כאמור, לצד השימושים הקיימים שרק צפויים להתרחב בשנים הקרובות, הביאה להידרדרות במצבו של הים התיכון, אשר עלולה להיות מואצת בשנים הקרובות בשל גורמים כגון ירידה בכמות הדגה ופגיעה בבתי גידול שמהווים סכנה לקריסת אוכלוסיית הדגה ולמחיקת ענף הדיג ולפגיעה תעסוקתית, שינויים אקלימיים המביאים להתחממות ועלייה במפלס הים, קריסת מצוקי החוף, הסכנה הסביבתית והבטיחותית בשל הפעילות הנרחבת להפקת גז ונפט ועוד.

לפיכך, מוצע להקים רשות עצמאית לניהול הים, אשר תרכז את הסמכויות בתחום זה בידי גורם ממשלתי-מקצועי, שבידו יהיו הכלים והיכולת לנהל את הסביבה הימית באופן שישמור על משאבי הטבע ועל השירותים שהמערכת האקולוגית מציעה, לאור חשיבותם להמשך קיומו של הדור הנוכחי והדורות הבאים.

הרשות תהיה מופקדת, בין השאר, על תכנון מדיניות לאומית לתחום הסביבה הימית בהתבסס על הערכה מדעית מקיפה של מצב הסביבה הימית, וטיפול חלק בתכנון מרחבי של סביבה זו אשר יתבצע על ידי הועדה לשמירת הסביבה החופית. כמו כן, הרשות תקבע הנחיות מפורטות למתן היתרים ורישיונות לפעולות שונות בסביבה הימית, אשר להן יהיו מחויבות הרשויות השונות אשר מעניקות כיום היתרים ורישיונות בשטח. הרשות עוד תסדיר את תחום המידע הימי, את פרסומו במסגרת מרכז מידע ימי לאומי ותפעל להסרת החסמים הקיימים בנגישות למידע זה כיום. בנוסף, הרשות, בשיתוף גורמים נוספים, תפעל לאיתור שמורות טבע ימיות כמו גם אזורים וערכי טבע הדורשים הגנה מיוחדת, ותהווה גוף המתאם את כלל הפעילויות של גורמי האכיפה בים, לרבות באמצעות הסמכת פקחים נוספים לעיבוי מערך האכיפה.

לרשות תהיה מועצה, המורכבת מפקידי ממשלה בכירים ומנציגי ציבור, וכן מנהל אשר יוענקו לו סמכויות לשם הגשמת אחריותו על תחום הסביבה הימית. מועצת הרשות ומנהל הרשות יהיו האורגנים הביצועיים של הרשות.

סעיף 10 רשות הים, בהיותה גוף שלטוני מובהק, תהווה גוף מבוקר לפי חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

סעיפים 11-12 תקציבה של רשות הים ייקבע בחוק התקציב בסעיף תקציב נפרד על מנת להבטיח את קיומן של פעילויות הרשות. כמו כן, עובדי הרשות יהיו עובדי המדינה.

סעיף 13 סעיף זה מגדיר את התחום הגיאוגרפי עליו ממונה הרשות, הוא תחום הסביבה הימית הכולל את תחום הסביבה החופית, כהגדרתה בחוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004 (להלן: חוק שמירת הסביבה החופית), ואת אזורי הים השונים, כפי שהוגדרו בפרק ג' לחוק המוצע.

סעיף 14 סעיף זה מפרט את התפקידים השונים המוטלים על הרשות, אותם היא יכולה לבצע באמצעות האורגנים השונים שלה, או באמצעות התקשרות עם גופים חיצוניים, כמפורט בסעיף הסמכויות. בהתאם לחוק המוצע, הרשות תייעץ לרשויות ציבוריות בנושאים שבתחום סמכותה, תכין הערכת מצב כוללת לסביבה הימית שעל בסיסה יוכנו תכנית מדיניות לאומית ותכנית למרחב הים התיכון, תגבש ותפרסם הנחיות למתן היתרים ורישיונות לשימושים שונים בסביבה הימית, תכין תכנית ניטור לאומית ותאטר שטחים וערכים מתאימים להכרזה כשמורות טבע, ערכי טבע מוגנים או אזורים ימיים מוגנים, תנחה ותנהל, על פי העניין, את האורגנים השונים שלה – הועדה המדעית, מרכז המידע הימי הלאומי ומינהלת האכיפה, ולבסוף תפעל להגברת המודעות וחינוך הציבור לצורך בהגנה על הסביבה הימית.

סעיף 15 מוצע להסמיך את הרשות לפעול בכל דרך חוקית לשם מילוי תפקידיה וקידום מטרות חוק זה, בין היתר באמצעות שכירת גופים או יועצים חיצוניים שיסייעו לה בביצוע תפקידיה, וקבלת עזבונות, תרומות, מתנות, מענקים ומילוות לשם מימון פעולותיה.

סימן ב': מועצת רשות הים. סעיפים 16-21.

סעיפים 16-17 בסעיף זה מוצע ההרכב של מועצת הרשות, אחד משני האורגנים הביצועיים של הרשות, לצד מנהל הרשות. מוצע כי המועצה תורכב מ-13 חברים, מרביתם המנהלים הכלליים – או נציגיהם הבכירים מקרב עובדי משרדיהם – של משרדי הממשלה השונים הפעילים בתחום הסביבה הימית: המשרד להגנת הסביבה, משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד הבריאות, משרד הביטחון ומשרד התקשורת. לצידם מוצע למנות שלושה נציגים בכירים מגופי סמך או יחידות משרדיות רלוונטיות: רשות הטבע והגנים, רשות הספנות והנמלים במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים ומינהל התכנון במשרד הפנים. לבסוף, מוצע למנות שלושה נציגי ציבור, שניים מהם ימונו על פי הצעתם של ארגוני הסביבה המפורטים בתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים

שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג-2002 (להלן: חוק הייצוג), והשלישי ימונה על ידי השר להגנת הסביבה בהתייעצות עם שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים. בראש המועצה יעמוד מנהל רשות הים, וכלל המינויים יפורסמו ברשומות.

סעיף 18 מוצע לקבוע בחוק תקופת כהונה של נציג ציבור ל-3 שנים, ואפשר לחזור ולמנותם לתקופות כהונה נוספות. כמו כן, מוצע לקבוע כללים ביחס לסיום כהונת נציג ציבור טרם תום כהונתו.

סעיף 19 מוצע לקבוע הוראות בנוגע לאיסור על הימצאות של חבר מועצה בניגוד עניינים.

סעיף 20 מוצע כי תפקידי המועצה יהיו לאשר את תכנית המדיניות הימית הלאומית, כמפורט בחוק זה, ולהעבירה לאישור הממשלה, וכן לאשר את מדיניות פרסום המידע הימי שתגובש על ידי הועדה המדעית. פרט לתפקידים אלו, המועצה תייעץ לכל השרים המיוצגים במסגרתה, כמו גם לרשויות המקומיות, למוסדות התכנון ולרשות הים עצמה, בנושאים הנוגעים לביצוע החוק המוצע.

סעיף 21 מוצע לקבוע הוראות בנוגע למועדי ואופן כינוסה של מועצת הרשות, וכן להסמיכה לקבוע לעצמה את סדרי עבודתה ונוהלי דיוניה, ככל שאלה לא נקבעו בחוק המוצע.

סימן ג': הועדה המדעית. סעיפים 22-26.

סעיפים 22-24 כאמור לעיל, אחד מהאדנים המרכזיים של גישת ה-EBM הינו הליך קבלת החלטות המבוסס על מידע ומדע, ודוגמאות לכך מצויות בחוקים של מדינות שונות בעולם – דוגמת החוק של מדינת מסצ'וסטס בארה"ב משנת 2008 (Massachusetts Oceans Act). על כן, מוצע להקים בתוך הרשות ועדה מדעית, אשר תאפשר לרכז עמדות שונות וידע מדעי המפוזר כיום בין גורמים שונים העוסקים בתחום הימי, כך שמידע זה ינחה את הליך קבלת ההחלטות של רשות הים ושאר מוסדות המדינה באשר לשימושים הימיים השונים.

הועדה כוללת הרכב מאוזן של נציגים מהממשלה, מהאקדמיה ומהציבור, על מנת לאפשר למגוון של דעות ועמדות להישמע, במיוחד מאחר ועסקינן בשטח שהמידע עליו חסר ביותר. מוצע כי הועדה תורכב מ-12 חברים: שלושה נציגי מוסדות להשכלה גבוהה בולטים בתחומם ובעלי התמחויות שונות בתחום הסביבה הימית, ומתוכן תבחר הועדה בעצמה את יושב הראש. נוסף על נציגים אלה, תכלול הועדה את ארבעת המדענים הראשיים של המשרד להגנת הסביבה, משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים, משרד החקלאות ופיתוח הכפר ורשות הטבע והגנים, וכן את המנהלים של המכון לחקר ימים ואגמים לישראל, המכון הגיאולוגי הישראלי והמרכז למיפוי ישראל. כל אחד מהנציגים הממשלתיים יהיה רשאי למנות לעצמו מחליף בכיר מקרב עובדי משרדו. לבסוף, מוצע למנות שני נציגי ציבור, בעלי מומחיות אקדמית רלוונטית בתחום הסביבה הימית, על פי הצעתם של ארגוני הסביבה המפורטים בתוספת לחוק הייצוג.

לטובת הגשמת עיקרון השקיפות, שמות חברי הועדה יפורסמו ברשומות לעיון הציבור. כמו כן, על מנת למנוע הפרה של איזון הייצוג במועצה, במידה ונבצר מחבר מועצה למלא את תפקידו כנדרש, ימונה לו מחליף בעל כישורים דומים ובאותו האופן בו מונה חבר המועצה הנבצר.

על מנת לשמור על דינמיות וכניסה של מידע חדש, הועדה תהא רשאית לצרף לדיוניה מומחים נוספים, על פי הצורך ועל פי בקשת שלושה או יותר מהחברים בועדה. בנוסף, תקופת כהונתה של הועדה תהיה חמש שנים, וניתן לחזור ולמנותה לתקופות כהונה נוספות.

סעיף 25 סמכויות הועדה עוסקות במספר תחומים מרכזיים שניתן לסווגן כסמכויות ביצוע, פיקוח וייעוץ. יודגש כי כלל הסמכויות בחוק המוצע הינן סמכויות שחובה על הועדה למלאן.

בתחום סמכויות הביצוע, מוצע להסמיך את הועדה לבצע הערכת בסיס של המערכת האקולוגית כמפורט בחוק ולעדכנה מעת לעת, וכן לגבש ולאשר תכנית ניטור מקיפה למימי החופים ולאזור הכלכלי הבלעדי, שתבוצע על ידי המכון לחקר ימים ואגמים לישראל, ולעדכנה מעת לעת על פי הצרכים העדכניים והמידע המדעי הזמין. עוד מוצע להסמיכה לגבש מדדים לאיכות הסביבה הימית (GES – Good Environmental Status), המסייעים לבחון את בריאותן של המערכות האקולוגיות ויעילותן של תכניות המדיניות והניהול השונות שמגובשות עבור הסביבה הימית.

בתחום סמכויות הפיקוח, מוצע להסמיך את הועדה להנחות ולפקח על פעילות מרכז המידע הימי הלאומי שיוקם במסגרת הרשות וירכז מידע ימי מכל הסוגים ומכלל גופי האיסוף העוסקים בתחום. בתחום הייעוץ, מוצע להסמיך את הועדה להמליץ על פערי המידע הקיימים בתחום הסביבה הימית, כחלק מעבודתה על גיבוש הערכת הבסיס של המערכת האקולוגית, ועל הדרכים להשלמתם של פערים אלו בתוך מסגרת הזמנים הנדרשת בחוק המוצע. עוד מוצע להסמיך את הועדה לגבש מדיניות פרסום למידע ימי אשר תחול על כלל הרשויות הציבוריות העוסקות באיסוף מידע זה בישראל. גורמים רבים פועלים בזירת איסוף ועיבוד המידע הימי, ולרוב אין ביניהם תיאום ושיתוף פעולה. למרבית הגופים אין כלל מדיניות מידע (Data Policy), וכל בקשה למידע נבחנת לגופה ואל מול האינטרסים שמבקש הגוף הספציפי להגשים. מצב זה מביא לקיומם של חסמים רבים בדרך לקבלת המידע הימי – ביטחוניים, מסחריים, אקדמיים וארגוניים. גיבוש מדיניות מידע כוללת שתחול על כלל הגופים הרלוונטיים, הינה חיונית מאין כמוה על מנת לייצר תשתית מידע מספקת שתשמש כבסיס להליך קבלת ההחלטות לניהול הסביבה הימית. על כן, מוצע להסמיך את הועדה לגבש מדיניות שכזו שתחול על כלל הגופים ותאושר על ידי מועצת הרשות. זאת, בדומה לנהוג במדינות המפותחות בעולם – דוגמת מרכזי המידע של ארה"ב (NOAA NODC) ובריטניה (BODC).

לבסוף, מוצע להסמיך את הועדה להקים ועדות משנה לצורך ביצוע הסמכויות הנוגעות להכנת הערכת הבסיס של המערכת האקולוגית, גיבוש ואישור תכנית ניטור, גיבוש מדיניות פרסום מידע ימי וגיבוש מדדים לאיכות הסביבה הימית. סמכות זו שואבת את השראתה מהמודל שהציגה בשנת 1997 הועדה הציבורית-מקצועית לקביעת הליכי תקינה להגנה על איכות הסביבה (ועדת מינגלגרין), אשר המליצה להקים תחת המשרד להגנת הסביבה ועדת היגוי שתרכז את הליכי התקינה הסביבתית השונים, ותחתיה להקים ועדות משנה שכל אחת תגבש הצעה לתקן מסוים. הן הועדה והן ועדות המשנה יוכלו למנות יועצים מקצועיים בעלי מומחיות הרלוונטית לעניין לצורך ביצוע סמכויותיהן.

סעיף 26 לאור נפח העבודה המשמעותי הצפוי במסגרת הועדה המדעית, במיוחד בשנים הראשונות לכניסתו לתוקף של החוק, מוצע כי השר יתקין תקנות שיתייחסו לסוגיית השכר והחזר ההוצאות לחברי הועדה שאינם עובדי מדינה.

סימן ד': מנהל רשות הים. סעיפים 27-31.

סעיף 27 הקמת ועדה ציבורית לאיתור מועמדים הינה פרקטיקה נהוגה ביחס לאיוש משרות בכירות בשירות המדינה, והיות ועסקינן בתפקיד בכיר החולש על גוף מורכב, מגזרים רבים ותקציב משלו, מוצע כי מנהל הרשות יאותר בהליך זה. לאחר שהועדה תמליץ לשר על המועמד או המועמדים, השר יציע את המועמד לאישור הממשלה אשר תקבל את ההכרעה הסופית בנוגע למינוי.

המנהל הוא האורגן הביצועי המרכזי של רשות הים, ותפקידו לנהל את כלל השימושים והאינטרסים בסביבה הימית בכפוף לתכניות שיוכנו על פי המוצע בחוק זה, ובראשן תכנית המדיניות הימית הלאומית, וכן בכפוף להוראות מועצת הרשות והוראות החוק המוצע.

מוצע כי תקופת הכהונה של המנהל תהא חמש שנים, וניתן יהיה להאריכה בשלוש שנים נוספות, עד לסך כולל של שמונה שנות כהונה בתפקיד זה.

סעיפים 28-30 מוצע לקבוע את הכשירות להתמנות למנהל הרשות, שמתייחסת לשני ממדים של השכלה רלוונטית לתחום עיסוקה של הרשות וניסיון ניהולי משמעותי במגזר הפרטי, הציבורי או השלישי. כמו כן, מוצע לקבוע את הכללים להפסקת כהונתו של מנהל הרשות, והוראות לעניין מינוי ממלא מקום למנהל הרשות שהושעה.

סעיף 31 כדי להקנות לרשות גמישות מסוימת בתפעול ולהבטיח את פעילותה היעילה, מוצע להעניק למנהל סמכות להתקשר בעסקאות, כפי שנהוג בחוקים החלים ביחס לרשויות דומות.

פרק ה': תכנון הסביבה הימית

סימן א': הערכת בסיס של מצב המערכת האקולוגית. סעיף 32.

סימן זה מפרט את החובה להכין הערכת בסיס של מצב המערכת האקולוגית, אשר לאורה יתבצע תכנון הסביבה הימית ותתאפשר קבלת החלטות על בסיס מידע מדעי איכותי, דבר המהווה כאמור את אחד מאדני גישת ה-EBM.

סעיף 32 בסעיף זה מוצע כי בתוך שנה מיום התחילה של החוק, תאשר הועדה המדעית הערכת בסיס ראשונה של מצב המערכת האקולוגית בסביבה הימית של ישראל, וזאת תוך פירוט רשימה פתוחה של נושאים אליהם תתייחס ההערכה. גם בסעיף זה מובהר כי יש להתייחס לכלל שירותי המערכת האקולוגית, לרבות השירותים החברתיים, התרבותיים והכלכליים. מאחר שמוכן כי הערכת הבסיס

הראשונה תיערך על בסיס מידע חלקי וחסר, אחד הנושאים החשובים אליהם יש להתייחס במסגרתה הינו זיהוי פערי המידע והצבעה על דרכים להשלמתם בהמשך.

כמו כן, מוצע כי טיוטת הערכת הבסיס תועבר לגורמים הממשלתיים הרלוונטיים ותעמוד לעיון הציבור לפני השלמתה ופרסומה, על מנת לאפשר תיאום בין הגורמים השונים וכן על מנת ליתן הזדמנות למי שמעוניין לתרום ידע, להעיר, להאיר או להשיג על הערכת הבסיס המתגבשת, לעשות כן עוד בטרם תהפוך למוצר מוגמר. עוד מוצע כי בתוך שלוש שנים ממועד השלמת הערכת הבסיס הראשונה – פרק זמן במהלכו יצומצמו פערי המידע עליהם הצביעה הערכת הבסיס – ייערך העדכון הראשון שלה, ולאחר מכן היא תעודכן מעת לעת, בהתאם למידע חדש שייאסף, ולכל הפחות אחת לחמש שנים.

לבסוף, מוצע להעניק לשר להגנת הסביבה את הסמכות לקבוע הוראות נוספות ומשלימות בעניין הערכת הבסיס בהתאם לצורך.

סימן ב': תכנית מדיניות ימית לאומית. סעיפים 33-34.

אחד הכלים המרכזיים שנתונים בידי הרשות לשם ניהול אינטגרטיבי בר קיימא של הסביבה הימית של ישראל הוא הכנת תכנית מדיניות ימית לאומית, שתאפשר על ידי הממשלה, כמפורט בסימן זה.

סעיף 33 בסעיף זה מוצע לקבוע כי הממשלה תאשר בתוך שנה וחצי מיום תחילת החוק תכנית מדיניות ימית לאומית שתוכן על ידי הרשות, וכן מפורטים הנושאים שייכללו בתכנית המדיניות הלאומית (כרשימה פתוחה). התכנית תכלול היבטים של חזון המתייחסים למטרות ולסדרי העדיפות הלאומיים בשטח הסביבה הימית של ישראל מתוך ראייה ארוכת טווח לעשורים הקרובים, היבטים של אכיפה, שימוש ותכנון לרבות השיקולים השונים שיש לשקול בעת הכנת תכנית המיתאר המרחבית לים, וכן מדדים שיאפשרו לרשות ולגופים השונים העוסקים בסביבה הימית לבחון האם התכנית משיגה את המטרות והיעדים המוגדרים בה.

תכנית המדיניות הלאומית, כפי שעולה גם מפירוט הנושאים שייכללו בה, תהווה מסמך בסיס מחייב, אשר לאורו תפעלנה הרשויות השונות בתחום הסביבה הימית ואשר ינחה כל רשות ואדם המפעילים את סמכותם בתחום הסביבה הימית, מכוח חוק זה או מכוח כל דין.

מאחר שיש חשיבות רבה לכך שתכנית המדיניות הלאומית תהיה עדכנית ורלוונטית, מוצע כי היא תעודכן מעת לעת ולכל הפחות אחת לחמש שנים. עוד מוצע כי ככל שהעדכונים שיבוצעו בתכנית יהיו מהותיים או ידרשו היערכות תקציבית מיוחדת, התכנית תועבר שוב לאישור הממשלה.

סעיף 34 לנוכח חשיבותה של תכנית המדיניות הלאומית והשלכותיה על בעלי עניין רבים ועל הציבור הרחב, מוצע בסעיף זה לקבוע מנגנון יעיל שיבטיח שיתוף ציבור אמיתי בעת עריכת התכנית. המנגנון, הדומה לזה שקיים באנגליה במסגרת ה-Marine and Coastal Access Act 2009, ואשר יונק גם ממנגנונים בחקיקה הישראלית כגון חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008, מבטיח כי טיוטת התכנית תוצג לעיון הציבור זמן מספק לפני הגשתה לאישור מועצת הרשות, ולאחר מכן לממשלה. כמו כן, מוצע בסעיף זה לחייב עריכת לפחות שני דיונים פומביים במחוזות שונים בארץ, וזאת מתוך הבנה כי חלק ניכר מבעלי

העניין העלולים להיפגע או להיות מושפעים מתכנית זו הינם מאוכלוסיות מוחלשות אשר גישתן לאמצעי תחבורה ולאמצעים אלקטרוניים הינה מוגבלת, ואולם יש חשיבות רבה ליתן לחבריהן את יומם בפני עורכי התכנית. על מנת שלא להטיל עול לוגיסטי בלתי סביר על הרשות, מוצע כי מקום בו יתקבלו הערות טורדניות, קנטרניות או החוזרות על עצמן לתכנית, אין היא מחויבת להתייחס אליהן. עם זאת, הרשות מחויבת לדון בכל ההערות שיתקבלו בכתב ובעל פה, ולתקן את התכנית מקום שהדבר נדרש, ורק לאחר מכן ניתן יהיה לאשרה.

סימן ג': תכנית מיתאר ארצית למרחב היס התיכון. סעיפים 35-36.

סעיף 35 הסעיף מעגן ומפרט את החובה להכין תכנית מיתאר ארצית (להלן: תמ"א) למרחב היס התיכון, לרבות שטח האזור הכלכלי הבלעדי. עורכת התמ"א תהיה הועדה לשמירת הסביבה החופית (להלן: הולחוף), והמועצה הארצית תגישה לאישור הממשלה בתוך שנתיים מיום התחילה של החוק. הסעיף עוד מפרט את הנושאים שעל התמ"א לכלול, לרבות שימושים מותרים, מגבלות פיתוח, חובות סביבתיות כגון הכנת תסקיר וביצוע ניטורים, הכנת תכניות מפורטות מכוח התמ"א והיחס בינה לבין תכניות אחרות בכל רמות התכנון.

סעיף 36 מרבית הוראות חוק התכנון והבניה מוחלות על הכנת התמ"א, ואולם, סעיף זה מפרט מספר הוראות ייחודיות שמטרתן להבטיח את קיום מטרות החוק, ובכלל זה לעניין שיתוף הרשות והוועדה המדעית בהליך הכנת התמ"א, מנגנון לשיתוף הציבור בהכנת התכנית, החובה להתייחס להערכת הבסיס ולתכנית המדיניות הימית הלאומית ובחינת הצורך בעדכון התמ"א בהתאם לעדכונים שיבוצעו במסמכים האחרים אשר יוכנו מכוח חוק זה, ובכל מקרה אחת לחמש שנים לפחות.

פרק ו' – מתן רישיונות והיתרים בסביבה הימית. סעיפים 37-43.

סעיף 37 מוצע להגדיר מספר מונחים רלוונטיים לפרק זה, אשר לא קיימות עבורם הגדרות מחייבות בחקיקה ראשית, בהתבסס על תקינה קיימת ונורמות בינלאומיות. כך, ההגדרה למונח "סקר אסטרטגי" מתבססת על Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council of 27 June 2001 וכן על פרוטוקול קייב Strategic Environmental Assessment משנת 2003. ההגדרה למונח "סקר סיכונים" מתבססת על תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות), תשע"ג-2013, וההגדרה למונח "סקר חלופות" מתבססת, בין היתר, על תקנות התכנון והבנייה (תסקירי השפעה על הסביבה), תשס"ג-2003 (להלן: תקנות התסקירים).

סעיף 38 כחלק מהטמעת הראייה הניהולית הכוללת והאחידה לטווח-ארוך, נדרשת בקרה על רישוי השימושים השונים בסביבה הימית והתנאים שמוצבים לשם מימושם. על כן, מוצע כי הרשות תקבע הנחיות – בין אם כלליות לסוג מסוים של שימושים או פרטניות לשימוש מסוים – למתן היתרים, רישיונות, אישורים או תעודות (להלן ביחד: היתרים) לפי החיקוקים המנויים בתוספת הראשונה לחוק. הנחיות אלו יחייבו את הרשויות הציבוריות המעניקות את ההיתרים בסביבה הימית, ויתייחסו לתנאים

השוניים שעל הרשויות להציב עבור מתן היתרים אלה, ככל שתנאים אלו נוגעים להגנה על המערכת האקולוגית ועל הסביבה הימית בכללותה. תנאים אלו יכולים לכלול, לדוגמה, חובה לבצע סקר חלופות או תסקיר השפעה על הסביבה; חובה לבצע ניטורים בלוחות זמנים מוגדרים; חובה לאפשר לציבור להביע את עמדתו טרם מתן ההיתר; וכיוצא בזה.

סמכותה של הרשות למתן ההנחיות תשתרע הן על הרשויות המעניקות היתרים בסביבה הימית לפי החיקוקים המנויים בתוספת הראשונה, והן על רשויות שסמכותן למתן היתרים בשטח הסביבה הימית לא נכללה בתוספת.

כמו כן, הרשות תהא מוסמכת לקבוע כי תנאי למתן היתר מסוים יהיה אישור מראש של הרשות, ותנאי זה יחול גם ביחס להיתרי בנייה הניתנים בשטח תכנית המתאר הארצית למרחב הים התיכון – אך רק עד לאישורה של תכנית זו. ממועד אישורה, יחולו הוראות חוק התכנון והבנייה הנוגעות לעניין.

סעיף 39 מוצע לקבוע רשימה לא סגורה של נושאים אליהם תשקול להתייחס הרשות בבואה לתת הנחיות לרשויות השונות. כך, בין היתר, מוצע כי הרשות תשקול את הצורך בביצועם של סקרים שונים (סקר אסטרטגי, סקר חלופות וסקר סיכונים), תשווה את הפעילות המבוקשת לנהוג במדינות אחרות בעולם, תבחן את הצורך בייעול תהליכי מתן רישיון – החשוב במיוחד מקום בו יותר מרשות אחת מעורבת בהוצאתו – וכן תתייחס לפעולות אשר יש לבצע בעת פקיעת ההיתר לרבות לעניין שיקום הסביבה הימית, חובות ניטור במסגרת ההיתר וקיום שימוע ציבורי טרם מתן ההיתר. בכל מקרה, על הרשות לפעול בהתאם למטרות ולעקרונות שנקבעו בתחילת חוק זה.

סעיף 40 בנוסף לאמור לעיל, מוצע לייחד לרשות סמכות ספציפית להנחות את הרשויות לגבי הטלת חובת ביצוע תסקיר השפעה על הסביבה על הגורם המבקש, טרם מתן ההיתר. סמכות זו תחול בין תסקיר השפעה על הסביבה נדרש על פי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 ותקנות התסקירים, ובין אם הוא נדרש לעמדת הרשות על מנת לממש את מטרות החוק.

סעיף 41 מוצע להסמיך את הרשות להמליץ, ככל שהיא מוצאת בכך צורך, לשרים השונים הממונים על הרשויות הנותנות היתרים לפי התוספת הראשונה, וכן לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, על פעולות חקיקה, התקנת תקנות או פרסום הוראות הנדרשות ביחס לשימושים הימיים השונים. כך לדוגמה, הרשות תוכל להמליץ כי ביחס לשימוש מסוים, תחול חובת ביצוע תסקיר השפעה על הסביבה שעד אותה עת לא חלה על השימוש האמור – והרשויות יידרשו לשקול המלצה זו.

סעיף 42 מוצע לקבוע סייג כי במקרים חריגים בהם לא ניתן לעמוד בהנחיה שנתנה הרשות ביחס לשימוש או היתר מסוים, אזי אותם טעמים לאי-העמידה בהנחיות יירשמו, ולרשות תינתן האפשרות לשקול מתן הנחיה חלופית.

סעיף 43 לצורך הגשמת עיקרון השקיפות, מוצע כי הנחיות הרשות יפורסמו באתר האינטרנט של מרכז המידע הימי הלאומי שיוקם לפי הוראות חוק זה.

פרק ז' – מידע ימי. סעיפים 44-48.

סימן א': מרכז מידע ימי לאומי. סעיפים 44-46.

סעיף 44 כיום, קיים בישראל מרכז מידע ימי מצומצם במכון לחקר ימים ואגמים, אך הוא אינו מעודכן, אינו מתוקצב וישנם קשיים וחסמים לקבלת המידע המצוי בו. המרכז הקיים לא עומד באף אמת מידה מקצועית ומקובלת כיום בעולם להנגשת מידע ימי לציבור – בצורה המאפשרת לו לקחת חלק בפיקוח על הנעשה בסביבה הימית.

כך למשל, מדינות שונות בעולם, כגון ארה"ב ואנגליה, הקימו מרכזי מידע מקיפים ומפורטים (NOAA-NODC ו-BODC, בהתאמה) המנגישים מידע ימי מסוגים שונים לציבור באמצעות ממשקי חיפוש נוחים למשתמש. מרבית המידע נגיש בצורה חופשית למשתמשים, וחלקו ניתן לאחר הגשת בקשה מסודרת. כמו כן, ניתן לעיין במדיניות המידע של המרכזים, המגדירה את הקריטריונים לגישה למידע. הקמת מרכז מידע ימי לאומי, בעל סמכויות ריכוז וקבלת מידע וכן תקציב פרטני, הינה חלק חיוני מאין כמוהו בניהול כולל ומושכל של הסביבה הימית. מרכז זה יספק בסיס מדעי מוצק להליכי קבלת ההחלטות באשר לניהול הסביבה הימית ושימושיה השונים, ויאפשר לציבור ולמקבלי ההחלטות לקבל תמונה ברורה של הנעשה והידוע בסביבה הימית.

על כן, מוצע להקים מרכז מידע אשר ירכז את המידע הימי העדכני מגופי האיסוף בארץ ובעולם, וינגישו לציבור, למקבלי ההחלטות ולחוקרים. המרכז יוכפף לרשות הים עצמה והנחייתו המקצועית תתבצע על ידי הועדה המדעית, כמפורט לעיל. מרכז המידע יגיש דו"ח שנתי על פעילותו לועדה המדעית.

סעיף 45 מוצע לקבוע כי רשות הים וכלל האורגנים שלה, לרבות מרכז המידע הימי הלאומי, יהוו רשויות ציבוריות לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, המחויבות להוראות החוק ולהנגשת המידע שבידן לציבור הרחב.

סעיף 46 מרכז המידע ירכז מידע ונתונים מהארץ ומהעולם – העונים להגדרת "מידע ימי" המוצעת בחוק זה – וינגישו לציבור, לממשלה ולחוקרים באמצעות פלטפורמה ממוחשבת. נוסף על סמכות ריכוז המידע ופרסומו, למרכז תהא סמכות לדרוש לקבל מידע מרשויות ציבוריות אשר לא העבירו את המידע המצוי בידיהן, על אף שהן מחויבות לעשות כן. כמו כן, מרכז המידע יבצע בקרת איכות של הנתונים הנאספים, החיונית לשם הבטחת מידע איכותי, עדכני ונגיש למשתמשים.

עוד מוצע לקבוע כי סמכויות המרכז לא יהיו ניתנות להאצלה, בשל החשיבות שבביצוען על ידי הגורם בעל המומחיות בתחום, וכן כי השר יהיה רשאי לקבוע הוראות לפעילותו של מרכז המידע.

סימן ב': פרסום מידע ימי. סעיפים 47-48.

סעיף 47 עיקרון הנגישות הציבורית למידע הינו אחד מערכי היסוד של הדמוקרטיה ובסיס להגשמת זכויות אדם אחרות. מידע סביבתי הוא מידע ייחודי בנוף חופש המידע, בין היתר משום

שפליטות חומרים רעילים ומסוכנים לסביבה מהווה גורם סיכון משמעותי לאיכות החיים ולבריאותם של תושבים רבים, הן במישור החשיפה היומיומית והן בעת חריגה משמעותית או מקרה חרום. כתוצאה מכך, למידע עצמו ישנה חשיבות של ממש לשם קבלת החלטות מושכלת של חלקים נרחבים מהציבור.

בעוד שעל פי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 ותקנות חופש המידע (העמדת מידע על איכות הסביבה לעיון הציבור), התשס"ט-2009, ברור כי מידע על חומרים שנפלטו או הוטלו לים ועשויים לזהם אותו או את הסביבה החופית, אמורים להיות נגישים לציבור, ישנם סוגים שונים של מידע ימי החיוני לצורך הבנה של מצב הסביבה הימית בפרט ומצב הסביבה הפיזית שלנו בכלל, שלא ברור לגורמים המחזיקים בו כי יש חשיבות לפרסמו לציבור, למקבלי ההחלטות ולחוקרים השונים, ועל כן הוא אינו נגיש.

החסמים הקיימים כיום למידע ימי הם מגוונים: (1) חסמים ביטחוניים, כמו למשל בנוגע לנתוני זרמים בזמן אמת, מיקומם המדויק של קווי תקשורת, וצנרת גז ונפט, ומגבלות הקיימות באזורים מסוימים ובעומקים מסוימים על איכות המיפוי הבתימטרי של קרקעית הים אותו ניתן לקבל. (2) חסמים מסחריים המוטלים על מידע מסוים שהושג כתוצאה משיתוף פעולה בין גורמים שהקצו מימון מיוחד לאיסוף מידע מסוג מסוים, כמו נתוני מיפוי בתימטרי, מידע באשר להספק שאיבה/זרימה של גז או נפט באתר קידוח, דוגמאות קרקע מקידוחים ועוד. (3) חסמים אקדמיים ביחס לנתונים שאוספים חוקרים באקדמיה, אשר אינם מעוניינים לפרסמם טרם פרסום המחקר או המאמר המתבסס על אותם נתונים, כאשר לעיתים מדובר בפרק זמן של שנים שבו מידע זה אינו נגיש. (4) חסמים ארגוניים בדמות אי-פרסום מידע גולמי, אשר לא מאפשר בחינה ביקורתית של מידע מעובד שמתפרסם, ובדמות מידע רב שנאסף בעבר ולא עבר מעולם סריקה למדיה דיגיטלית.

מוצע לקבוע כי הוראות חוק חופש המידע יחולו גם על מידע ימי, בדגש על הסעיף בחוק חופש המידע אשר קובע חובת פרסום בדחיפה של מידע סביבתי. אף על פי כן, ובדומה לדברי חוק סביבתיים אחרים דוגמת חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008, מידע ימי עדיין יהיה כפוף לשתי מגבלות מרכזיות בדמות מידע אשר עשוי לפגוע בביטחון המדינה ומידע אשר עלול לחשוף סוד מסחרי. בשני המקרים נדרש רף הוכחה גבוה, וכן נדרש להציג את המידע ככל שניתן בהשמטת הפרטים אשר עשויים לעלות כדי פגיעה ביטחונית או כלכלית, וזאת על מנת למנוע שימוש יתר בסעיפי פטור אלו באופן לא מידתי.

סעיף 48 חוקרים באקדמיה אוספים נתונים רבים לצרכי עבודת המחקר, ולרוב אינם מעוניינים לפרסם או להעביר נתונים טרם פרסום המחקר או המאמר המתבסס על אותם נתונים, על מנת שלא לפגוע ברלוונטיות המדעית של המחקר. לעיתים מדובר בפרק זמן של שנים עד שניתן להעביר את הנתונים והמידע, ובמקרים מסוימים הוא אף עשוי לאבד רלוונטיות. אי-פרסום המידע הרב המצוי בידי החוקרים במשך שנים רבות, יוצר פערים במידע הזמין למקבלי ההחלטות ומביא לעיתים לכפילויות במאמצי איסוף המידע.

על כן, מוצע כי כל מידע ימי אשר המדינה תרמה, באופן מלא או חלקי, לאיסופו, ועל כן הוא מידע אשר מומן מכספי הציבור וצריך להיות נגיש לו, יהיה מחויב בפרסום במסגרת מרכז המידע. המגמה של עידוד שילוב מידע הנמצא בידי חוקרים, כחלק מהענקת תקציבים וקרנות מחקר על ידי גופים ציבוריים, כבר רווחת בעולם על ידי קרנות כגון NSF בארה"ב ו-NERC בבריטניה באמצעות הגדרת חובת הפרסום כתנאי לקבלת המימון, כפי שמוצע לקבוע גם בחוק זה.

על מנת לוודא כי פרסום הנתונים לציבור לא יפגע בזכות הראשונים של החוקרים לעשות שימוש אקדמי בנתונים על מנת לפרסם ממצאים, מאמרים או עבודות מחקר, מוצע לקבוע חיסיון בן שנתיים בלבד על נתונים שנאספו באמצעות מימון מדינתי חלקי או מלא. החיסיון יחול מעת סיום מימון המחקר, מועד שבו מצויים הנתונים בידי החוקרים וממתנינים לעיבודם. ניתן יהיה לחרוג מפרק הזמן שנקבע עבור תקופת החיסיון אך ורק מטעמים מיוחדים שיירשמו. לאחר תום תקופת החיסיון, המידע יועמד לרשות הציבור הרחב.

כמו כן, מוצע להסמיך את השר להגנת הסביבה לקבוע הוראות בנוגע למקרים שבהם החיסיון לא יחול באופן מלא או חלקי, וזאת בשל אינטרס סביבתי או ציבורי שגובר על האינטרס הפרטי שבחיסיון המידע. בין היתר, השר יקבע הוראות בנוגע למקרים שבהם המידע יועבר לרשויות לצורך ביצוע פעולה חיונית, אך החיסיון ימשיך לחול עליו בהיבט של פרסום המידע לציבור הרחב.

פרק ח': ניטור. סעיפים 49-54.

סעיף 49 מטרתה של תכנית ניטור לאומית היא איסוף ארוך-טווח של מידע מדעי שעל בסיסו יתקבלו החלטות הנוגעות לניהול הסביבה הימית. לצורך כך, יש חשיבות רבה באיסוף המידע המדעי הטוב ביותר ולשמירה על רצף ארוך-טווח של איסוף מידע זה, על מנת שניתן יהיה ליצור תמונת מצב של הסביבה הימית, אותה ניתן להשוות לממצאים משנים קודמות, וכן לערכים ולמדדים מקצועיים המקובלים בעולם.

לתכנית ניטור יש גם משמעויות בריאותיות נרחבות בכך שהיא בודקת את רמות המזהמים במים, בחופים, בבשר דגים ובעלי חיים אחרים, מתריעה על פוטנציאל סכנה לציבור ומשמשת כבסיס להשוואה לתכניות ניטור מקומיות או תכניות המופעלות כחלק מתנאי היתר הזרמה או הטלה לים.

כמו כן, המידע הנאסף חיוני לאכיפת החוקים הלאומיים בדבר מניעת זיהום ים וכן לעמידה בדרישות ואכיפת אמנות בינלאומיות עליהם חתומה מדינת ישראל, כגון אמנת ברצלונה (Convention for the Protection of the Marine Environment and the Coastal Region of the Mediterranean (להלן: אמנת ברצלונה) ואמנת המגוון הביולוגי (Convention on Biological Diversity) (להלן: אמנת המגוון הביולוגי) וכן לעמידה בהמלצות האיחוד האירופי וה-OECD בנושאים אלה.

תכנית הניטור הלאומית הקיימת כיום ומבוצעת על ידי המכון לחקר ימים ואגמים לישראל (להלן: חיא"ל) אינה מעוגנת בחוק. עובדה זו הביאה לאי-תקצובה בעבר ולחוסר אחידות בפרמטרים המנוטרים לאורך השנים. עד לשנת 2012, הניטור התמקד בהיבטים כימיים ופיסיקליים, ובעיקר בניטור זיהומים שונים במימי החופים. הניטור לא התייחס כלל להיבטים של מגוון ביולוגי או מצבם של בתי הגידול השונים, וכלל לא בוצע ניטור ביחס לשטח האזור הכלכלי הבלעדי. כמו כן, דו"חות הניטור התפרסמו בעיכוב של חודשים רבים וללא נגישות למידע הגולמי שנאסף אלא רק לדו"חות שהופקו לפיו. לפיכך, מוצע לעגן בחוק זה את חובת רשות הים – באמצעות הועדה המדעית – לגבש ולאשר תכנית ניטור לאומית למימי החופים ולאזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל. תכנית זו תעודכן מעת לעת על פי הצרכים והתקדמות השיטות המדעיות.

סעיף 50 מוצע לקבוע כי תכנית הניטור תתייחס, בין השאר, לניטור זיהום הים והחופים, כולל היבטים רלוונטיים לבריאות הציבור; ניטור אקולוגי ימי לרבות בתי גידול, מגוון מינים ופלישת מינים; ניטור תהליכים חופיים כגון הסעת חול ובליית המצוק החופי; ניטור השלכות של שינוי האקלים, כגון עליית מפלס פני הים, טמפרטורת המים וחומציות הים; וכן פרמטרים שהינם יעילים כאינדיקטורים לבריאות הסביבה הימית ולמצב המערכת האקולוגית, ועל פי סטנדרטים בינלאומיים מקובלים או מוצעים (כגון GES – Good Environmental Status).

כמו כן, על התכנית לכלול במפורש לוחות זמנים לביצוע, שיטות עבודה, דרכים לפיקוח ובקרה של הועדה המדעית ושל הרשות על יישום התכנית וכן הלאה – וזאת בשים לב לאזורי הים השונים המוגדרים בחוק זה.

סעיף 51 מוצע לקבוע כי הגוף המנטר יהיה היא"ל, בהיותו הגוף שמבצע בפועל את תכנית הניטור החלקית הקיימת כיום ולאור המומחיות שפיתח בעניין זה. עוד מוצע כי לצורך ביצוע תפקידו, היא"ל יהיה רשאי להסתייע בתכניות ניטור מקומיות או נקודתיות שמבוצעות על ידי הממשלה או על ידי גופים פרטיים (דוגמת חברת החשמל, מתקני התפלה ועוד), וזאת על מנת לייעל את הקצאת המשאבים לביצוע תכנית הניטור.

סעיף 52 היות ואיסוף וריכוז המידע הימי הינו משימה שלטונית-ממשלתית, עליה להיות מתוקצבת באופן קבוע, בניגוד למצב הקיים כיום. על כן, מוצע לקבוע כי תקציבה של תכנית הניטור יוקצה מתוך תקבולי הקרן למניעת זיהום הים, כפי שנהוג כיום על ידי המשרד להגנת הסביבה ביחס לתכנית הניטור החלקית הקיימת ומתוך תקציב הרשות שיקבע כאמור בסעיף 11 לחוק זה.

סעיף 53 מוצע לקבוע כי דו"ח תוצאות תכנית הניטור יוגש אחת לשנה ביחס למימי החופים ולכל הפחות אחת ל-5 שנים ביחס לאזור הכלכלי הבלעדי, בהתחשב בקצב התהליכים המתרחשים באזור זה, בעלויות הכלכליות של ביצוע ניטורים בו ובהיקף הפעילויות בו. כמו כן, הועדה המדעית תבחן את הדו"חות המוגשים, ותמליץ במידת הצורך על ביצוע תיקונים והשלמות לניטור. בהתבסס על ממצאי הניטור השנתיים, הועדה המדעית תקבע המלצות לפעולה בשטח הסביבה הימית, כגון שינוי במתן היתרי הזרמה לחומרים מסוימים לאור ריכוזם במים, מתן אישורי דיג בהתאם לממצאים אודות אוכלוסיית הדגה וכן הלאה. ההמלצות יועברו למנהל הרשות ולשר, אשר יהיו רשאים לפעול על פי המלצות אלה.

סעיף 54 סעיף זה מציע לקבוע סייג לפיו חובת גיבוש וביצוע תכנית הניטור השנתית לא תגרע מהחובה המוטלת לפי כל דין על בעלי רישיונות והיתרים לביצוע שימושים שונים בסביבה הימית, לבצע ניטורים שחובתם נגזרת מההיתר או הרישיון שבידם.

עוד מוצע לקבוע כי תוצאות ניטורים שמבוצעים על פי היתר או רישיון שניתן, יועברו גם הם לועדה המדעית, אשר תבחן אותם ותעביר במידת הצורך המלצות לפעולה לשר, כאמור לעיל.

פרק ט': שמירת ערכי טבע, תרבות ומורשת. סעיפים 55-61.

הגנה על אזורים רגישים ועל ערכי טבע מסוימים מהווה חלק בלתי נפרד משמירה על מערכת אקולוגית ימית בריאה. פרק זה מגדיר את הכלים השונים הנתונים בידי הרשויות ובידי גורמי שמירת הטבע בישראל על מנת לקדם את ההגנה על שטחים וערכים ימיים רגישים, כמו גם על אתרי מורשת תרבותית ימית.

סעיף 55 בסעיף זה מוצעות מספר הגדרות ספציפיות לפרק זה, רובן מפנות לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 (להלן: חוק גנים לאומיים). ההגדרה החדשה בסעיף זה הינה "אזור ימי מוגן", כלי חדש להגנה מידתית על ערכי טבע, המצוי בשימוש נרחב בחוקים שונים בעולם המבוססים על מודל ה-EBM.

סעיף 56 כיום, יש מספר זעום של שמורות ימיות בים התיכון, המצויות בשטח מימי החופים בלבד, כשתהליך ההכרזה על שמורות נוספות מעוכב. בסעיף זה מוצע לעגן את החובה לקדם הכרזה על לפחות 10% משטח מימי החופים של מדינת ישראל בים התיכון כשמורות טבע עד שנת 2020, וזאת בהתאם ליעדים עליהם הוסכם במסגרת אמנת המגוון הביולוגי וכן במסגרת יעדי AICHI הנגזרים מאמנה זו, ואשר מהווים יעדי ביניים בלבד. בכל מקרה, על המדינה לפעול להכרזה על שמורות טבע במימי החופים של הים התיכון בכמות ובאיכות אשר יעלו בקנה אחד עם המקובל במדינות המפותחות בעולם ובהסכמים הבינלאומיים המוזכרים לעיל.

סעיף 57 בסעיף זה מוצע כי הרשות, בהתייעצות עם רשות הטבע והגנים, תאתר שטחים באזור הכלכלי הבלעדי (בו לא קיימות כיום שמורות טבע) המתאימים להיות מוכרזים כשמורת טבע, ועליהם יוחלו ההוראות הרלוונטיות של חוק גנים לאומיים, בדומה למשטר הקיים לגבי שמורות טבע בשטח מימי החופים.

סעיף 58 סעיף זה עוסק בנושא של ערכי טבע מוגנים בכל שטח הסביבה הימית של ישראל. כך, מוצע כי כל ערך טבע שהוכרז כמוגן בשטח מימי החופים, תחול ההגנה המוקנית לו מכוח חוק גנים לאומיים בכל מקום בשטח הסביבה הימית בו מצוי אותו ערך מוגן. קרי, אם יש לדוגמה מין של דג המוכרז כערך טבע מוגן במימי החופים, מן הראוי שיהא מוגן גם כאשר הוא נמצא בשטח האזור הכלכלי הבלעדי, במיוחד כאשר לעיתים מדובר במרחק קטן ביותר אשר אינו מצדיק את שלילת ההגנה על אותו מין.

כמו כן, מוצע להקנות לשר להגנת הסביבה את הסמכות להכריז על ערכי טבע מוגנים גם באזור הכלכלי הבלעדי – בדומה לסמכות הנתונה לו כיום ביחס לשטח מימי החופים לפי סעיף 33 לחוק גנים לאומיים. השר יקבע האם אותו ערך טבע יהיה מוגן בכל שטח הסביבה הימית או במיקום ספציפי, והוראות חוק גנים לאומיים יחולו עליו בשינויים המחויבים לעניין.

סעיף 59 הכרזה על אזורים ימיים מוגנים (Marine Protected Areas) הינה כלי המצוי בשימוש נרחב בעולם, המאפשר להגן בצורה מיידית על ערכי טבע תוך מתן אישור לפעילויות מסוימות ובלתי-מזיקות בשטח המוגן. הכרזה על אזורים מוגנים תאפשר להגן על סביבות שלמות של בתי גידול ואזורים בעלי חשיבות סביבתית מיוחדת, להבדיל מהגנה על ערך טבע זה או אחר. באופן זה, ניתן לייצר איזון בין הצורך בפיתוח וביצוע פעילויות בעלות אופי כלכלי – כגון קידוחים לאיתור וניצול משאבי טבע העשויים לגרום לזיהומים ודיג הפוגע במרקם האקולוגי הטבעי – ובין הצורך לשמור על שטחים מוגנים למחיית בעלי חיים וצמחים ללא הפרעה הן בשטח מימי החופים והן בשטח האזור הכלכלי הבלעדי. מדינת ישראל התחייבה לשמר את הסביבה הטבעית הימית, על היבטיה השונים והמגוונים, במסגרת מספר אמנות בינלאומיות, כגון אמנת ברצלונה והאמנה למגוון ביולוגי, ובכלל זה התחייבה להכריז על אזורים מוגנים, לשמור על המגוון הביולוגי ולהימנע מזיהומים בים הפוגעים במינים החיים בו.

אזור ימי מוגן נהנה ממידה פחותה של הגנה לעומת שמורת טבע, ואולם אסור לבצע בו פעולות מזיקות אלא בהתאם לתנאים המחמירים המפורטים בחוק, ובאישור הרשות.

לפיכך, מוצע כי הרשות תכריז על אזורים ימיים מוגנים, לאחר התייעצות עם רשות הטבע והגנים, עם רשות העתיקות ועם הועדה המדעית, וכן אם ההכרזה תואמת את התכניות אשר יוכנו מכוח חוק זה – וכל עוד לא הוכנו, אם ניתנה הזדמנות למשרדי הממשלה הרלוונטיים לחוות את דעתם בנושא. מבחינת ההגנות המוקנות לשטח, מעמדו יהיה כשל שמורת טבע למעט סעיפים ספציפיים מחוק גנים לאומיים, המפורטים בחוק, אשר לא יחולו. בנוסף, מוצע לאסור ביצוע פעילויות מזיקות או בעלות פוטנציאל מזיק, אלא אם כן המבקש הוכיח לרשות כי לא צפויה פגיעה או אם הוכיח שורה אחרת של תנאים המפורטים בחוק לעניין התועלת מביצוע הפעולה, היעדר חלופות וביצוע שיקום לאזור הנפגע או מתן שיפוי כנגד הפגיעה.

סעיף 60 נוסף על האמור לעיל, מוצע לקבוע כי אם בוצעה פעולה בשטח האזור הימי המוגן – בין אם פעולה מותרת ובין אם פעולה אסורה – אשר הביאה לפגיעה בשטח, תוטל האחריות לשיקום הפגיעה על הגורם הפוגע, וככל שהוא לא יבצע את השיקום, תיכנס הרשות בנעליו ותחייבו בכפל הוצאותיה.

סעיף 61 בסעיף זה מוצע לחייב את הגורמים העוסקים באיתור והכרזה על שמורות טבע ועל אזורים ימיים מוגנים בשטח הסביבה הימית לשקול את הפעלת סמכויותיהם לשם הכרזה על שטחים כאמור באופן שיוצר "רצף הגנתי" שמאפשר להגן באופן מהותי וכולל על ערכי הטבע שבמסגרתו, וזאת אם למשל: הרצף הזה תורם לשיפור או לשימור הסביבה הימית; המאפיינים ברצף מייצגים את מאפייני הסביבה הימית בישראל; או שהגנה מהותית על ערך אחר (למשל, אוכלוסיית צבי הים) מחייבת הכרזה של מספר שמורות ימיות וחופיות צמודות. כלי זה קיים במדינות שונות בעולם, ובפרט בחוק האנגלי – Marine and Coastal Access Act 2009.

פרק י': מינהלת אכיפה ימית. סעיפים 62-67.

במסגרת ביזור הסמכויות הבעייתי הקיים כיום, קיים גם פיצול רב של סמכויות אכיפה בין הגורמים השונים הפועלים בים התיכון. זוהי אחת הסיבות המרכזיות לכך שהאכיפה בתחום הסביבה הימית בישראל היא משנית ורחוקה מלהיות מספקת, וגם כאן דרוש שינוי מערכתי שיאפשר להעצים את משאבי האכיפה ולייעל את הפיקוח והאכיפה בסביבה הימית.

סעיף 62 החוק מציע להקים מינהלת אכיפה ימית, בה יהיו חברים נציגים מכלל הגופים בממשלה, בגופי הסמך וברשויות המקומיות העוסקים בפעילויות אכיפה בשטח הים. תפקידה של המינהלת יהיה ליצור תעדוף, תיאום ושיתוף פעולה בקרב כלל גופי האכיפה בים התיכון. הנציגים אשר ימונו למינהלת יהיו בעלי ניסיון ומומחיות בתחום האכיפה הימית, על מנת לייעל את עבודתה ולהבטיח כי הליך קבלת ההחלטות יתבסס על ידע וניסיון מקצועי קיים ומוכח. נציג רשות הים יעמוד בראש המינהלת.

סעיף 63 סמכות המינהלת משתרעת על תחום הסביבה הימית, ככל שהדבר נוגע לאכיפת החוקים המנויים בתוספת הראשונה לחוק זה וכן למימוש מטרות חוק זה. ביחס לתחום האמור, מוצע להסמיך את המינהלת להנחות את הגופים החברים בה בנוגע לאופן, מועד ודרך הפעלת סמכויות האכיפה המסורות בידם; לדרוש מהם מידע אודות פעילויות אכיפה שבוצעו על ידם; להמליץ לממשלה על תוספת משאבים נדרשים בתחום האכיפה בהיבטי כוח אדם ותקציב; ולקיים פעילויות הכשרה היכן שהן נחוצות לדעת המינהלת.

סעיף 64 סעיף זה מפרט את תפקידיה של המינהלת שעיקרם קביעת יעדים וסדרי עדיפות למשימות האכיפה בתחום הסביבה הימית וכן מעקב אחר ביצוע פעולות האכיפה והעמידה ביעדים שייקבעו. בנוסף, המינהלת תפעל ליצור תיאום ולקדם שיתופי פעולה בין הגופים החברים על מנת לייעל את מערך האכיפה הקיים והשימוש במשאבים – לדוגמה, יציאה של מספר גופים לפעולות אכיפה משותפות, אכיפה של פעולות אסורות (כגון, דיג) על ידי גופי אכיפה אחרים שאינם ממונים על החיקוק האוסר את אותה פעולה (לדוגמה, אכיפת דיג באזור שאינו שמורת טבע על ידי פקחי רשות הטבע והגנים המצויים בשטח, בתיאום ובהנחיית פקחי משרד החקלאות האמונים על נושא זה).

סעיף 65 בסעיף זה מוצע לקבוע מספר כללים מרכזיים לעניין סדרי עבודתה של המינהלת בדגש על מועדי כינוסה, המניין החוקי בישיבותיה, אופן קבלת החלטותיה וחובת פרסומן וכן הזמנת נציגים חיצוניים לישיבות המינהלת.

סעיף 66 בסעיף זה מוצע לקבוע כי המינהלת תגיש דו"ח שנתי אודות פעילותה לועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, אשר יפורסם גם לעיון הציבור. במסגרת הדו"ח, תוכל המינהלת להמליץ על צרכים כגון תוספת משאבים, שינויי חקיקה נדרשים וכו', ככל שאלו צפו ועלו במסגרת עבודתה – והועדה תדון בהמלצות אלה במסגרת הדיון הכולל בפעילות המינהלת.

סעיף 67 מוצע להסמיך את השר להגנת הסביבה לקבוע תקנות בנוגע לסדרי פעילותה של המינהלת, ככל שהדבר נדרש.

פרק י"א: הוראות שונות. סעיפים 68-72.

סעיף 68 כחלק מכלי הפיקוח העומדים לרשות הכנסת והציבור, יידרש מנהל הרשות להגיש מדי שנה דו"ח בו יפרט אודות ביצוע סמכויות הרשות בהתאם לחוק זה.

סעיף 69 החוק המוצע מעדכן את דרך מדידת הנקודות בחוף (או בסמוך אליו) מהם נמדדים התחומים הימיים השונים של מדינת ישראל. סעיף 1 לפקודת הפרשנות [נוסח חדש] קובע כי "מי החופים" יימדדו מ"נקודת שפל המים שבחוף". נקודה זו משמשת על כן, בהתאם למצב המשפטי הקיים, כנקודת המוצא שממנה יש למדוד את אזורי הים הסמוכים לחופיה של מדינת ישראל. עם זאת, על פי החוק המוצע, תיקבע נקודת המוצא בשיטה אחרת הידועה כשיטת "קווי הבסיס הישרים" (Straight Baselines) שעוגנה בסעיף 7 לאמנת הים.

בהתאם לשיטה זו, יש לבחור נקודות מסוימות על גבי חופיה של מדינת החוף (או בסמוך עליהן) המשקפות, בין היתר, את מאפייניה הגיאוגרפיים של אותה מדינה ואת קו החוף שלה, על פי פרקטיקה קרטוגרפית וגיאודזית מקובלת. לאחר בחירת נקודות אלה יש למתוח ביניהן קווים ישרים אשר ישמשו בתורם כנקודת מוצא לצורך מדידת האזורים הימיים השונים. כל אזור ימי מוגדר, אפוא, על יסוד המרחק שהוא מצוי מאותם קווי בסיס ישרים.

מוצע להסמיך את הממשלה לקבוע את הנקודות שמהן יימתחו הקווים הישרים, וזאת בהתחשב בהוראות המשפט הבינלאומי בהקשר זה.

סעיף 70 מוצע לקבוע סייג לפיו הוראות החוק לא יגרעו מהזכויות והסמכויות הקיימות למדינת ישראל בכל אזורי הים מכוח המשפט הבינלאומי. היה וקיימת סתירה בין החוק המוצע לבין אמנה אותה אשררה ישראל או שישראל נוהגת לפיה, מוצע לקבוע כי הוראת האמנה תגבר על האמור בחוק זה.

סעיף 71 על מנת להקל על שינוי התוספת, ככל שהדבר יידרש, מוצע להסמיך את השר להגנת הסביבה לשנות את התוספת באמצעות צוו ללא צורך בתיקון חקיקה ראשית.

סעיף 72 מוצע לקבוע כי השר להגנת הסביבה יהיה השר הממונה על ביצועו של חוק זה, ופרט להוראות הספציפיות המוצעות בחוק המפרטות את סמכותו להתקין תקנות או לקבוע הוראות, מוצע לקבוע כי תהא לו סמכות כללית להתקין תקנות לשם ביצועו של החוק המוצע.

פרק י"ב: תיקונים עקיפים. סעיפים 73-74.

סעיף 73 מוצע לתקן את התוספת השנייה לחוק התכנון והבנייה, העוסקת בועדה לשמירת הסביבה החופית (להלן: הולחוף), על דרך הוספת נציג רשות הים, שימונה על ידי מנהל הרשות, למליאת הולחוף. כמו כן, לאור הוספת הנציג, יעמוד מספר חברי הולחוף על מספר זוגי של 18 חברים, ועל כן מוצע להוסיף סעיף המתייחס לשוויון בהצבעה, ומקנה ליושב ראש הולחוף קול מכריע במקרה שכזה.

סעיף 74 מוצע לתקן את חוק שמירת הסביבה החופית על דרך הרחבת סמכות הולחוף עד קצה גבול האזור הכלכלי הבלעדי, כהגדרתו בחוק זה.

תיקון זה נועד לפתור את המצב האבסורדי הקיים כיום, ואשר לפיו חוק שמירת הסביבה החופית, על מכלול העקרונות שהוא קובע והכלים היישומיים שהוא יוצר כדי להבטיח את שמירת הסביבה הימית מפני פגיעה וסיכונים, אינו תקף מעבר לתחום מימי החופים. כתוצאה מכך, לדוגמא, רק חלק קטן ביותר מחיפושי הנפט והגז להם נתנה המדינה רישיונות (אלו אשר מצויים בתחום מימי החופים), נעשו בפיקוח הולחוף, ואילו על חיפושים וקידוחים הסמוכים אליהם, שיכולים להימצא רק מעט עמוק יותר בים, אך ללא כל שוני מהותי מבחינת ההשפעה האפשרית על איכות המים, הדגה, הנוף, ושאר המשתנים הסביבתיים, אין כל פיקוח כזה. זהו מצב בלתי ראוי ובלתי רצוי, בלשון המעטה, במיוחד לאור העובדה שהליכי הפקה של גז ונפט בים כרוכים בסיכונים לא מבוטלים, שאף התממשו במקומות שונים בעולם בצורה של תאונות ותקלות שגרמו לנזקים סביבתיים וכלכליים אדירים. זאת ועוד, מובן שאין זה הגיוני שבאותו מקום בו מפעילה המדינה את כוחותיה וסמכויותיה מבחינה כלכלית (מתן רישיונות חיפוש והפקה, גבית מיסים, וכיוצא בזאת) היא נמנעת מלהפעיל את הסמכויות המסורות לה כדי למנוע פגיעה סביבתית וסיכונים פוטנציאליים, שהם תוצאה של אותה פעילות שהיא עצמה אישרה וממנה היא וגורמים פרטיים שונים מפקים רווחים גדולים.

על פי המשפט הבין לאומי, כפי שהוא בא לידי ביטוי במיוחד באמנת הים, שמהווה חלק מהמשפט הבינלאומי המחייב, למדינה הגובלת בים הפתוח יש זכויות גם מעבר לתחום המים הטריטוריאליים שלה, לרבות ובמיוחד כשמדובר בניצול אוצרות טבע, וזאת אף עד למרחק של מאתיים מיילי ימי מהחוף. עיקרון זה בא לידי ביטוי בסעיף 1 לחוק השטחים התת ימיים, התשי"א-1951, אשר קובע כי "שטח מדינת ישראל יכלול את קרקע הים והתת-קרקע של השטחים התת-ימיים הסמוכים לחופי ישראל, והם מחוצה למים הטריטוריאליים, עד היכן שעומק המים שמעליהם מאפשר את ניצול אוצרות הטבע שבשטחים אלה".

על סמך עיקרון זה, חילקה מדינת ישראל בשנים האחרונות רישיונות חיפוש, ואף הוכרזו מספר תגליות גדולות, במיוחד של גז טבעי, מחוץ לתחום מימי החופים. פעולות החיפוש וההפקה, לצד חשיבותן הכלכלית, הן פעולות שיש להן השפעה מהותית על הסביבה, ואשר אף יכולות לסכן אותה. לאור זאת, נודעת חשיבות רבה לכך שהעקרונות, הכללים והכלים היישומיים, שהמדינה יצרה בחוק שמירת הסביבה החופית, שהוא החוק הייעודי והעדכני שבא להגן על האינטרס הציבורי בתחומי החוף והים, יהיו תקפים באופן שווה הן בתחום המים הטריטוריאליים של המדינה והן בכל תחום שמעבר לו בו המדינה שולטת למעשה. על כן מוצע לתקן את החוק על דרך הרחבת סמכות הולחוף עד קצה גבול האזורים הימיים של מדינת ישראל, כהגדרתם בחוק זה.

פרק י"ג: תחילה והוראות מעבר. סעיפים 75-76.

סעיף 75 על מנת לאפשר זמן היערכות להקמת הרשות והאורגנים השונים שלה, וכן לגייס את בעלי התפקידים השונים ובראשם מנהל הרשות, מוצע לקבוע כי החוק ייכנס לתוקף חצי שנה לאחר מועד פרסומו.

סעיף 76 לאור העובדה כי מוצע לקבוע לחוק זמן כניסה לתוקף של חצי שנה, המצטרף לזמן שנקבע להכנת התכניות שעתידות להנחות את ניהול השימושים השונים בסביבה הימית – שנה וחצי לתכנית הלאומית ושנתיים עד להגשת תכנית המיתאר למרחב הים התיכון לאישור הממשלה – מוצע לקבוע הוראת מעבר לפיה עד למועד כניסת החוק והתכניות לתוקף, הרשויות הציבוריות השונות הפועלות בסביבה הימית יהיו מחויבות לעשות כן בהתאם לרוח החוק ולעקרונות שנקבעו בתחילתו.

הצעת חוק זו נוסחה בסיוע "אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה (ע"ר)"